

De gedachte is...

Lukas 10 : 25-29

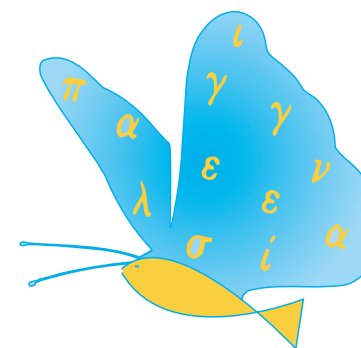
- 25 En ziet, een zeker wetgeleerde stond op, Hem verzoekende, en zeggende: Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?
- 26 En Hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij?
- 27 En hij, antwoordende, zeide: Gij zult den Heere, uw God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw kracht, en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelfen.
- 28 En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven.
- 29 Maar hij, willende zichzelf rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?

Een wetgeleerde wilde de Here Jezus op de proef stellen met de vraag wie zijn naaste is. Dit in verband met zijn eerder gestelde vraag hoe hij eeuwig leven kon ontvangen. Op die vraag had hij inmiddels zelf het antwoord gegeven. Hij wist vanuit de wet dat hij God moest liefhebben en zijn naaste als zichzelf.

Om inzichtelijk te maken wie die Naaste is als het gaat om eeuwig leven voor de mens die normaal gesproken onherroepelijk zijn dood tegemoet gaat, vertelt de Here Jezus een prachtige gelijkenis. Daarmee maakt Hij snel helder dat de natuurlijke mens niet in staat is om deze rol te vervullen, maar dat hij of zij juist het hulpbehoevend slachtoffer is dat ten dode is opgeschreven. Het verhaal maakt via Bijbelse typologie bekend dat noch wet noch religie de mens kan helpen. Dat kan alleen Degene Die barmhartigheid bewijst.

In onze tijd menen velen dat zijzelf die barmhartige Samaritaan uit dit Schriftgedeelte zijn. Het liefhebben van onze naaste(n) wordt ook in christelijke kring vaak uitsluitend gerelateerd aan medemenselijkheid en sociaal engagement. Maar wij zouden beseffen dat niet de arme ontvanger, maar de rijke Gever dé Naaste is. God Zelf – in de persoon van Jezus Christus – is die barmhartige Samaritaan. Hij kwam om slachtoffers te redden. Wanneer wij ons aan Hem toevertrouwen en ons in de herberg (de Gemeente van Christus) laten zetten, waarvoor de prijs – naar analogie van de gelijkenis – door de Heer is betaald, ontvangen wij eeuwig leven. De Heer zorgt voor ons en heeft ons lief. Daarom is het voor ons ook vanzelfsprekend en een moeiteloze zaak om die Naaste vanuit ons hart lief te hebben die ons het eeuwige leven geschonken heeft. Christus is dus de primaire Naaste van de gelovige. En in Hem ieder ander lid van Zijn Lichaam.

De in deze serie verschenen titels zijn door anderen bewerkte en op schrift gestelde uitgaven van opgenomen Bijbelstudies van Ab Klein Haneveld.

Stichting Vlichthus

Stichting Vlichthus
(KvK: 65348230)

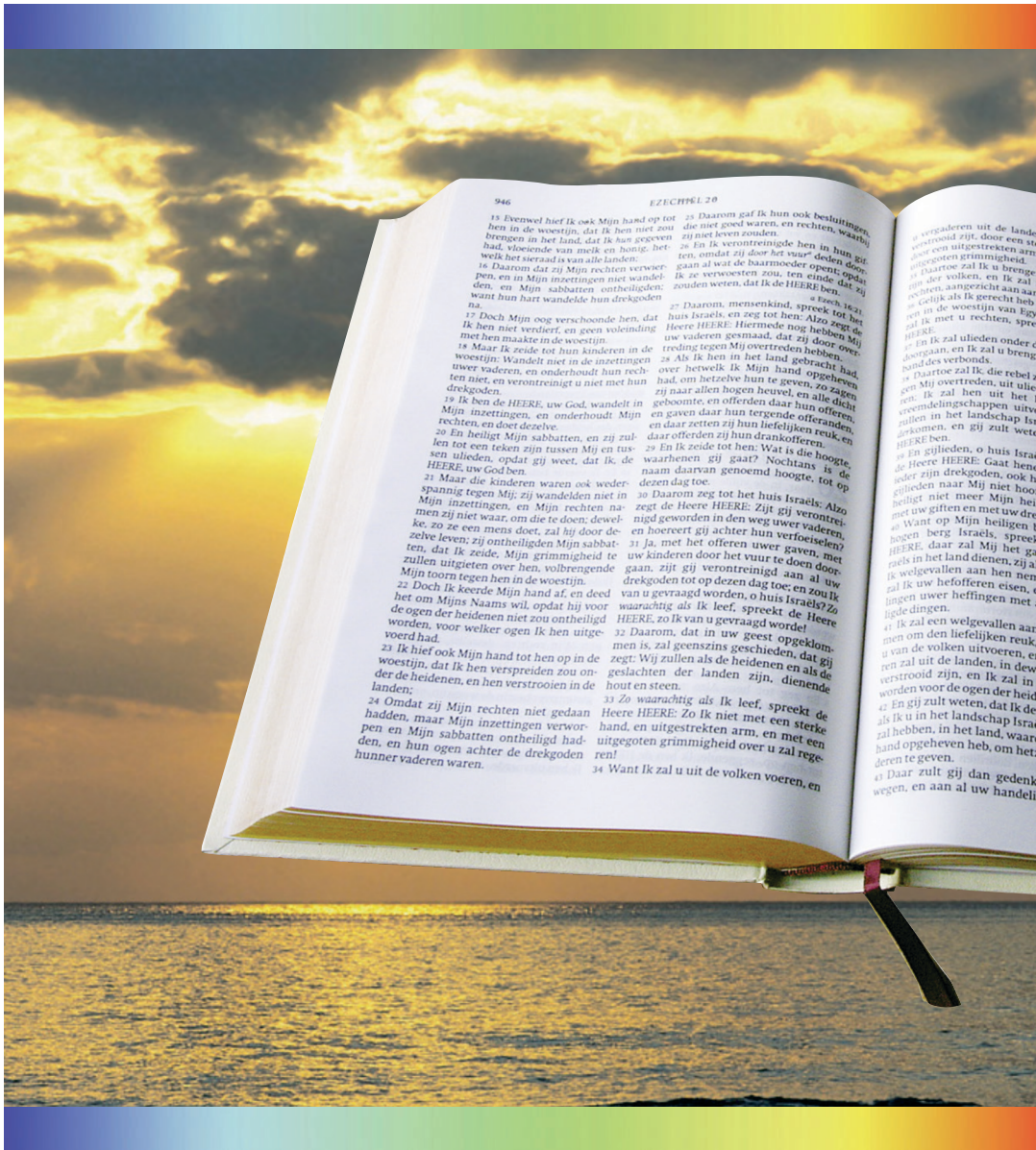
heeft een ANBI-erkenning
(RSIN: 856075334)

en kan haar activiteiten uitvoeren
mede dankzij zeer gewaardeerde
financiële bijdragen.

U kunt ons steunen via:

NL92 RABO 0166 3657 18
t.n.v. Stichting Vlichthus.

Wie is mijn Naaste?

Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig tot lering voor diegene die in de Rechtvaardigheid is.

Opdat de mens Gods volwassen zal zijn, toegerust tot elk goed werk.

(vrij naar 2 Timótheüs 3 : 16, 17)

nr. 58 Herziene versie 2024

Bijbelstudie

Wie is mijn Naaste?

1.	Inleiding	2
2.	Begin discussie tussen de Heer en de wetgeleerde	3
	De uitgangsvraag van de wetgeleerde	4
	Tegenvraag van de Here Jezus	5
	Het antwoord van de wetgeleerde	5
	Opdracht van de Here Jezus	6
	Vervolgvrage van de wetgeleerde	6
3.	De Here Jezus vertelt een gelijkenis	7
	Gelijkenissen in de Bijbel	7
	Een zeker mens	7
	Jeruzalem en Jericho	8
	De moordenaars	9
	De priester en de Leviet	9
	De Samaritaan	11
	Innerlijke ontferming	14
	Olie	15
	Wijn	15
	Het beest en de herberg	16
	Twee penningen	16
	De waard	17
	De wederkomst van de Heer	18
4.	De voortzetting van het gesprek na de gelijkenis	18
	Parallele Schriftgedeelten	20
5.	Het antwoord op de uitgangsvraag	22

Deze studie is een compilatie van de volgende audiostudies, die beschikbaar zijn via bijbelstudie.nl:

A001 - De Naaste

A091 - De barmhartige Samaritaan

A364 - De naaste Naaste

B105 - Het Lukas-evangelie (nr. 46 t/m 48)

1. Inleiding

Lukas 10 : 25-37 *

- 25 En ziet, een zeker wetgeleerde stond op, Hem verzoekende, en zeggende: Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?
- 26 En Hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij?
- 27 En hij, antwoordende, zeide: Gij zult den Heere, uw God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw kracht, en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelf.
- 28 En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven.
- 29 Maar hij, willende zichzelf rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?
- 30 En Jezus, antwoordende, zeide: Een zeker mens kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke, hem ook uitgetogen, en daartoe *zware* slagen gegeven hebbende, heengingen, en lieten *hem* half dood liggen.
- 31 En bij geval kwam een zeker priester denzelven weg af, en hem ziende, ging hij tegenover *hem* voorbij.
- 32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij, en zag *hem*, en ging tegenover *hem* voorbij.
- 33 Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen.
- 34 En hij, tot *hem* gaande, verbond zijn wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg en verzorgde hem.
- 35 En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem: en zo wat gij meer *aan hem* ten koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik wederkom.
- 36 Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?
- 37 En hij zeide: Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen, en doe gij desgelijks.

Iedereen schijnt te weten dat christendom in de praktijk tot uitdrukking komt in de bekende christelijke deugd van naastenliefde. Wat naastenliefde precies is, is niet duidelijk uit christelijke bron. Uit Bijbelse bron overigens wel, maar die heeft niet zo veel ingang gevonden. Sommigen zeggen zelfs: "Ook al geloof je niet in God, als je je naaste

maar liefhebt, ben je een goed christen". Dat is natuurlijk volstrekt onmogelijk, want als er geen God is, is er geen Christus en kunnen er dus per definitie geen christenen zijn.

Helaas denken veel christenen dat christendom een wijze van leven is, namelijk een religie. Maar christendom is naar Bijbelse maatstaven geen godsdienst of religie. **Zie zijlijn 1** Integendeel: christenen zijn juist degenen die daarvan verlost zijn. We dienen wel God, maar daardoor zijn we niet godsdienstig of religieus in de taalkundige betekenis van de term, zoals we die vinden in alle woordenboeken. Wij worden namelijk niet behouden op grond van werken en dus ook niet op grond van ons praktische leven. Wij worden verlost, gerechtvaardigd en wedergeboren op grond van geloof. In de praktijk betekent dit dat wij geloven in het werk van iemand anders. Wij stellen namelijk ons vertrouwen op het werk van de Here Jezus Christus.

Maar de natuurlijke mens wil dit niet. In dat geval verwisselt hij God voor een mens. (Zie Romeinen 1 : 21-23) De natuurlijke mens heeft God weggeredeneerd en in de plaats van God de mens gesteld. Of een dier of een beeld. In veel gevallen is niet meer goddelijkheid het hoogste in de prediking, maar menselijkheid. Men zegt dat wij weer echt mensen moeten worden zoals God het bedoeld heeft. Maar God heeft een heel andere bedoeling. God heeft bedoeld dat wij der goddelijke natuur deelachtig zouden worden. (Zie 2 Petrus 1 : 4) Wij zouden in Christus zijn. Maar in plaats dat men God dient, dient men mensen. We maken iemand anders tot onze naaste. En die gaan we dan proberen lief te hebben.

Dat is ook het probleem voor ons christenen. Naastenliefde schijnt iets te zijn, wat moet: je móet je naaste liefhebben. Maar uit opdracht iemand liefhebben is een moeilijke zaak. Als wij van goede wil zijn, dan proberen wij wel om onze naaste lief te hebben. We gaan vervolgens zoeken of we voor "naaste" niet ook iets anders in kunnen vullen. In onze dagen heeft men daartoe "de verre naaste" uitgevonden. Dat is altijd iemand die ver genoeg weg is om te kunnen zeggen dat we hem liefhebben. Hij zal dat ook niet ontkennen, want hij weet er niets van. Dat zijn dus mensen die nooit bij ons in de straat, maar in het één of ander ontwikkelingsland wonen en onze hulp nodig hebben. Zij zijn vooral onze naasten, omdat wij ze niet persoonlijk kennen en zij heel ver weg zijn. Dat kan natuurlijk niet, want de termen "ver" en "naast" zijn met elkaar in tegenspraak.

* Tenzij anders vermeld, komen de aangehaalde Bijbelteksten uit de Statenvertaling.

Zijlijn 1

"Religie" komt van "ligare" wat vertaald wordt met "binden". "Re" betekent "her" of "opnieuw". Religie is het opnieuw en steeds sterker binden. De mens wordt opnieuw gebonden aan de wet die ook wel "bediening des doods" genoemd wordt. (2 Korinthe 3 : 7) Religie legt de mens regels op en de last wordt steeds zwaarder gemaakt. Maar nu, levend onder het Nieuwe Verbond, zijn wij vrij van alle religie.

Logisch zou zijn dat de naaste iemand is die het meest naast ons staat. "Naast" is immers de overtreffende trap van "na" of "nabij". En de vraag wie eigenlijk onze naaste is komt ook in het Schriftgedeelte van Lukas 10 : 25-37 aan bod. Maar dat is niet de enige vraag, die gesteld en beantwoord wordt. In het Schriftgedeelte gaat het om een veel ingewikkelder gesprek tussen de Here Jezus en een wetgeleerde waar we te maken krijgen met verschillende aspecten. Omdat de opbouw van de discussie vrij complex is, wordt in het volgende schema de structuur van het gesprek weergegeven. Dat is tegelijkertijd ook de leidraad voor de bespreking van dit Schriftgedeelte.

- **Uitgangsvraag van de wetgeleerde:** Wat moet ik doen om het eeuwige leven te ontvangen? (Vers 25)

- **Tegenvraag van de Heer:** Wat denk jezelf? (Vers 26)

- **Antwoord van de wetgeleerde:** God liefhebben en je naaste liefhebben (Vers 27)

- **Opdracht van de Heer:** Doe dat en je zult leven (Vers 28)

- **Vervolg vraag van de wetgeleerde:** Wie is mijn naaste? (Vers 29)

- **Antwoord van de Heer** doormiddel van een gelijkenis (Vers 30 t/m 35)

- **Vraag van de Heer:** Wie was de naaste? (Vers 36)

- **Antwoord van de wetgeleerde:** Die die barmhartigheid gedaan heeft (Vers 37a)

- **Opdracht van de Heer:** Doe desgelijks (Vers 37b)

2. Begin discussie tussen de Heer en wetgeleerde

Lukas 10 : 25a

25 En ziet, een zeker wetgeleerde stond op, Hem verzoekende, [...]

Aan het begin van het gesprek stelt de wetgeleerde een vraag aan de Here Jezus om Hem te verzoeken. Kennelijk waren de intenties van de wetgeleerde niet zuiver en wilde hij alleen een discussie aangaan om de Here Jezus in het nauw te drijven. Hij gaat een strijd met Hem aan. Hij stelt eigenlijk een strikvraag. De Joden wilden de Here Jezus betrappen op een verkeerd antwoord. Ze proberen om iets tegen Hem te vinden. Op voorhand zijn wetgeleerden het niet eens met de Here Jezus en verzetten zich tegen Zijn leer. Dat is in het algemeen gesproken nu nog zo. De discussie gaat immers bij die mensen altijd over of het wel waar is wat de Bijbel zegt.

We zouden zo'n wetgeleerde tegenwoordig een "ethicus" noemen. Iemand die geacht wordt verstand te hebben van de ethiek en dus van de wetten waaraan men zich zou moeten onderwerpen. Hij is een jurist binnen theologisch verband. Hij zou ervan op de hoogte moeten zijn van wat men volgens de wet moet doen of laten. De apostel Paulus heeft dan ook niet zoveel waardering voor wet- en schriftgeleerden.

1 Korinthe 1 : 20

20 Waar is de wijze? Waar is de schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

Paulus gooit alles op één hoop en zegt dat al die wijsheid hen niet heeft geleid tot Christus. Er mankeert dus wat aan. Verder schrijft Paulus aan Timótheüs:

1 Timótheüs 1 : 5-7

- 5 Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en uit een goed geweten, en uit een ongeveinsd geloof.
- 6 Van dewelke sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking;
- 7 Willende leraars der wet zijn, niet verstaande, noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

Volgens Paulus hebben wetgeleerden geen idee waar ze het over hebben. Hoezo verstaan zij niet wat zij leren of bevestigen? Het antwoord is dat wij sinds de dood en opstanding van Christus niet meer onder die wet leven. Dus je kunt wel wet willen onderwijzen, maar dat bergt allerlei gevaren.

Galaten 2 : 16-19

- 16 Doch wetende, dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden.
- 17 Maar indien wij, die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelve zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.
- 18 Want indien ik, hetgeen ik afgebroken heb, datzelve wederom opbouw, zo stel ik mijzelven tot een overtreder.
- 19 Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou.

Als Paulus de wet zou onderwijzen, maakt hij zich tot een overtreder van de wet. Dus is het volstrekt onmogelijk. De wet is beëindigd in Christus. Dat is het droeve lot van de wetgeleerden die vandaag nog steeds onderwijs geven in al die Joodse wetgeving. Terug naar Lukas 10. De wetgeleerde opent de discussie met de vraag wat hij moet doen om het eeuwige leven te ontvangen.

De uitgangsvraag van de wetgeleerde

Lukas 10 : 25b

25 [...] en zeggende: Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

Op zich is dat al geen eerlijke vraag. Wie onder de wet leeft en religieus is, meent dat hij iets moet verdienen of iets moet doen om het eeuwige leven te beërven. Iemand, die onderwezen is in het Oude Testament en in de wet, die zal in het algemeen de gedachte koesteren dat hij (goede) werken moet doen om de zaligheid te verdienen. Dat is meteen al het eerste misverstand. De wet leert namelijk dat er in de praktijk niemand is die die wet kan houden en dat er via de wet helemaal geen leven is en ook niet te verdienen valt. Wij moeten juist niets doen. De apostel Paulus leert ons dat onder andere in de brief aan de Romeinen:

Romeinen 4 : 5

- 5 Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.

Op grond van geloof ontvangt men eeuwig leven. We hoeven er niets voor te doen. We hoeven geen (goede) werken te doen om onze zaligheid te verdienen. Dezelfde gedachte wordt eveneens bevestigd in de Efeze-brief:

Efeze 2 : 8, 9

- 8 Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u, het is Gods gave;
- 9 Niet uit de werken, opdat niemand roeme.

Wij zijn dus niet uit werken zalig geworden, maar uit genade door het geloof en uit God. Dat wil zeggen dat God de oorsprong is van het werk Gods zoals Hij dat tot stand gebracht heeft in en door de Here Jezus.

Terug naar Lukas 10 : 25. De wetgeleerde vraagt dus: "Wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?" Het is trouwens opmerkelijk dat deze Joodse wetgeleerde toch nog enig idee heeft van het begrip "eeuwig leven". Binnen het tegenwoordige en ook binnen het orthodoxe jodendom speelt een term als "eeuwig leven" absoluut geen rol. Toekomstverwachting en leven na de dood hebben geen enkele betekenis in de Joodse traditie. Het gaat er alleen maar om

Zijlijn 2

Dat is het probleem van het jodendom waar men onder de wet leeft. Joden moeten geloven dat de mens goed is. Als ze zouden geloven dat de mens niet deugt, dan moeten ze meteen toegeven dat de wet geen enkele zin heeft. Maar de wet willen ze houden en dus geloven ze om die reden dat de mens goed is.

dat je hier op aarde een goede Jood bent en je netjes houdt aan de wetten.

Ook binnen het christendom zou men tegenwoordig vragen: "Wat moet ik doen om een goed mens te zijn, hoe moet ik in de praktijk leven om een goed christen te zijn?" Maar daar gaat het niet om. Want het maakt niets uit wat we doen; dood gaan wij toch. Het grote probleem van elk mens is dat zijn leven gebonden is aan de tijd die steeds sneller voortschrijdt. Het zandloperkje loopt leeg en het leven houdt een keer op. De echte vraag is dus hoe men aan onvergankelijk leven komt. Het gaat om het definitief ontvangen van eeuwig leven. Maar waar komt dat eeuwige leven vandaan? Wie geeft dat eeuwige leven? Het antwoord is uiteraard: God. De vraag is dus wat God wil dat wij doen opdat wij eeuwig leven zouden ontvangen. Het antwoord staat onder andere in Handelingen.

Handelingen 16 : 31

31 [...] Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.

Later schrijft de apostel Paulus in de brief aan de Romeinen:

Romeinen 3 : 20

20 Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden, voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde.

Door de wet is geen eeuwig leven. Waar de mens onder wetten leeft, leert hij zijn eigen zondige natuur kennen. Zie zijlijn 2

Tegenvraag van de Here Jezus

De Here Jezus, die in dit gesprek met de wetgeleerde immers verzocht werd, pareert gewoon en antwoordt met een serieuze tegenvraag. Op die manier wordt de vraag van de wetgeleerde teruggekaatst.

Lukas 10 : 26

26 [...] Wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij?

De Heer daagt de wetgeleerde uit en vraagt: "Ken je de wet niet? Dat moet je toch zelf weten." De Heer impliceert met Zijn tegenvraag dat Hij verwacht dat de wetgeleerde weet wat er in de wet geschreven staat. Dat was nota bene zijn vak. En de wet geeft ook daadwerkelijk antwoord op deze kwestie.

Het antwoord van de wetgeleerde

De wetgeleerde antwoordde:

Lukas 10 : 27a

27 [...] Gij zult den Heere, uw God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw kracht, en uit geheel uw verstand [...].

Dit is een citaat uit de Mozaïsche wet.

Deuteronomium 6 : 5

5 Zo zult gij den HEERE, uw God, liefhebben, met uw ganse hart, en met uw ganse ziel, en met al uw vermogen.

Men zou de Heer liefhebben met heel zijn wezen. Zowel met het hart en met het denken, als met het praktische leven. De wetgeleerde zegt er meteen achteraan:

Lukas 10 : 27b

27 [...] en uw naaste als uzelfven.

Deze regel komt trouwens totaal ergens anders vandaan. Het is een citaat uit Leviticus in een volledig andere context.

Leviticus 19 : 17, 18

17 Gij zult uw broeder in uw hart niet haten; gij zult uw naaste naarstiglijk berispen, en zult de zonde in hem niet verdragen.

18 Gij zult niet wreken, noch *toorn* behouden tegen de kinderen uws volks; maar gij zult uw naaste liefhebben als uzelfven; Ik ben de HEERE!

Deze tekst wordt beschouwd als de kerninhoud en samenvatting van heel de Mozaïsche wet. Dat gebod wordt ook in nieuwtestamentische brieven meerdere malen aangehaald. Er wordt zwart op wit gezegd dat de hele wet erop neerkomt dat men zijn naaste zou liefhebben. De wet verklaart dus wel degelijk wie die naaste is.

Het citaat staat in een verband waar allerlei sociale wetten aan het volk Israël gegeven worden en waarbij het begrip "naaste" uitdrukkelijk betrekking heeft op het eigen volk. Deze verzen laten hier dus geen twijfel over bestaan wie geacht wordt de naaste te zijn van een willekeurige Israëliet. De naaste van een Israëliet is ook een Israëliet.

Het volk Israël bestaat dus feitelijk uit allemaal naasten. Iemand die tot hetzelfde volk behoort en daarmee ook deel uitmaakt van dezelfde cultuur en religie. Daaruit volgt dat die kwestie van je naaste liefhebben niet universeel van toepassing is.

In Leviticus 19 : 18 wordt duidelijk gesproken over de "kinderen uws volks". "Kinderen uws volks" is hetzelfde als "uw naaste". Er staat namelijk dat men zijn broeder niet zou haten en zijn naaste zou berispen. (Vers 17) Die naaste van een Israëliet is zijn broeder, een volksgenoot. Degene die hem het meest na staat. Niet de heidenen. "De vreemdeling die in uw poorten is" (Exodus 20 : 10) wordt nog net genoemd. Dat is een heiden die binnen Israël leeft volgens de Israëlitische cultuur en traditie. Een voorbeeld is Ruth, de Moabitische. Zij werd als Joodse beschouwd en ze kon zelfs een beroep doen op de Joodse wetten omdat ze de God van Israël diende.

We gaan weer terug naar Lukas 10. Het eigenaardige is dat de wetgeleerde zelf het antwoord op zijn eigen vraag wist. Hij wist wat in de wet geschreven was. Vanwaar dan de vraag aan de Here Jezus: "Wat doende moet ik doen om het eeuwige leven te beërven? Dat is heel eenvoudig. Daarmee gaf de wetgeleerde blijk deze opdracht uit de wet niet te kunnen volbrengen. En de man was ongetwijfeld op zoek naar een andere mogelijkheid. Hij zocht naar een alternatief, omdat het liefhebben van God in de praktijk zo'n moeilijke zaak blijkt te zijn. Waarschijnlijk had hij God niet zo heel erg lief en de naaste al helemaal niet. Zeker wanneer het moet gebeuren volgens de norm die hierbij gesteld wordt. Hij werd immers geacht God lief te hebben met alles wat in hem is. Dat is de eis van de wet. Men zou God liefhebben en de naaste als zichzelf.

Opdracht van de Here Jezus

De Heer zegt vervolgens tot de wetgeleerde dat hij het juiste antwoord gegeven heeft.

Lukas 10 : 28

28 [...] Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven.

Let wel dat de wetgeleerde in het begin vroeg: "Wat **doende** zal ik het eeuwige leven beërven?" En de Heer zegt nu: "**Doe** dat, en gij zult leven". Dus wat moet de man doen om eeuwig leven te ontvangen? God liefhebben en zijn naaste liefhebben. De Heer maakte er de minst mogelijke woorden aan vuil. De wetgeleerde voelt zich nogal

verongelijkt, omdat de Heer hemzelf het antwoord heeft laten geven op zijn eigen vraag.

Vervolg vraag van de wetgeleerde

Toen dat antwoord zo makkelijk te geven was, had de wetgeleerde het gevoel dat hij zichzelf voor gek had gezet. Toen hij eigenlijk een beetje voor schut stond, wilde hij zich rechtvaardigen. Daarom hebben wetgeleerden ook zo lang gestudeerd en geleerd. Het gaat er altijd om dat zij zichzelf willen rechtvaardigen en vrijspreken. Hij moest zichzelf verdedigen, omdat hij de discussie begon te verliezen. Het gaat natuurlijk niet om de inhoud, maar om de discussie. Hij bedenkt dus een truc en stelt vervolgens de moeilijke vraag:

Lukas 10 : 29

29 Maar hij, willende zichzelf rechtvaardigen, zeide tot Jezus:
En wie is mijn naaste?

In plaats dat de wetgeleerde vraagt: "Wie is mijn God?" vraagt hij: "Wie is mijn naaste?" Want God is meteen weer weg. Wie is zijn naaste? We hebben reeds gezien dat de tekst over wie de naaste is ontleend is aan Leviticus 19.

Maar er blijft natuurlijk een moeilijkheid aan verbonden. Dat is namelijk dat de wet spreekt over "de naaste" en dat verklaart met "kinderen uws volks". De moeilijkheid in dat verhaal is dat "de naaste" een woord in het enkelvoud is en "kinderen uws volks" in het meervoud staat. Als de wet zegt: "Gij moet uw naaste liefhebben", dan zegt de wet "gij zult die ene naaste liefhebben". Omdat het met "kinderen uws volks" verklaard wordt, had er eigenlijk moeten staan: "gij zult uw naasten liefhebben". En dan wordt de vraag weer gesteld: "Wie is mijn naaste?" Want als dat allemaal om mij heen mijn naasten zijn, dan is de vraag: Wie van die naasten is mijn naaste? Dan wordt het filosofie en ontaardt het in een eindeloze discussie. Je gaat filosofisch doen om van het probleem af te geraken. Het doel is om zodanig in de problemen te komen dat niemand er meer uitkomt. Dan ben je meteen deze uiteenzetting kwijt. De Heer doet dat ook niet. In plaats dat daar een oeverloze discussie ontstaat gaat de Heer een gelijkenis vertellen. Hoewel de vraag van de wetgeleerde eigenlijk niet eerlijk was, krijgt hij wel een heel eerlijk en eenvoudig antwoord.

We zouden goed beseffen dat het nog steeds gaat om de oorspronkelijke vraag: "Wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?"

Zijlijn 3

Het feit dat de gelijkenissen de luisteraars geen duidelijkheid gaven, wordt ook goed geïllustreerd in het parallelle Schriftgedeelte van het Lukas-evangelie. "En Zijn discipelen vraagden Hem, zeggende: Wat mag deze gelijkenis wezen? En Hij zeide: U is het gegeven, de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te verstaan; maar tot de anderen spreek Ik in gelijkenissen, opdat zij ziende niet zien, en horende niet verstaan." (Lukas 8 : 9, 10) De discipelen mochten de betekenis van de gelijkenissen wél weten. Daarom kregen ze extra uitleg van de Heer.

Zijlijn 4

Voor meer informatie zie Bijbelstudie nr. 4 "[De bedelingen Gods](#)" en Bijbelstudie 15 "[De gelijkenissen van Mattheüs 13](#)", beide uit de serie "De gedachte is" van Stichting Vlichthus.

(Vers 25) Het eerste antwoord is: Je moet de Here, uw God liefhebben. Het tweede antwoord wat ermee samenhangt, is: "Je moet je naaste liefhebben". Als je eeuwig leven wilt ontvangen, moet je weten wie van al die mensen om je heen je naaste is. Dat is van levensbelang. En daarmee is hopelijk de vraag wie onze Naaste is voor ons op voorhand beantwoord.

3. De Here Jezus vertelt een gelijkenis

Door het vertellen van een gelijkenis tilt de Here Jezus Zijn antwoord op de vraag van de wetgeleerde op een hoger niveau. Want de gelijkenis in zichzelf is natuurlijk een schitterend verhaal. En als elke gelijkenis, heeft ook deze een geweldig verstrekkende betekenis.

Gelijkenissen in de Bijbel

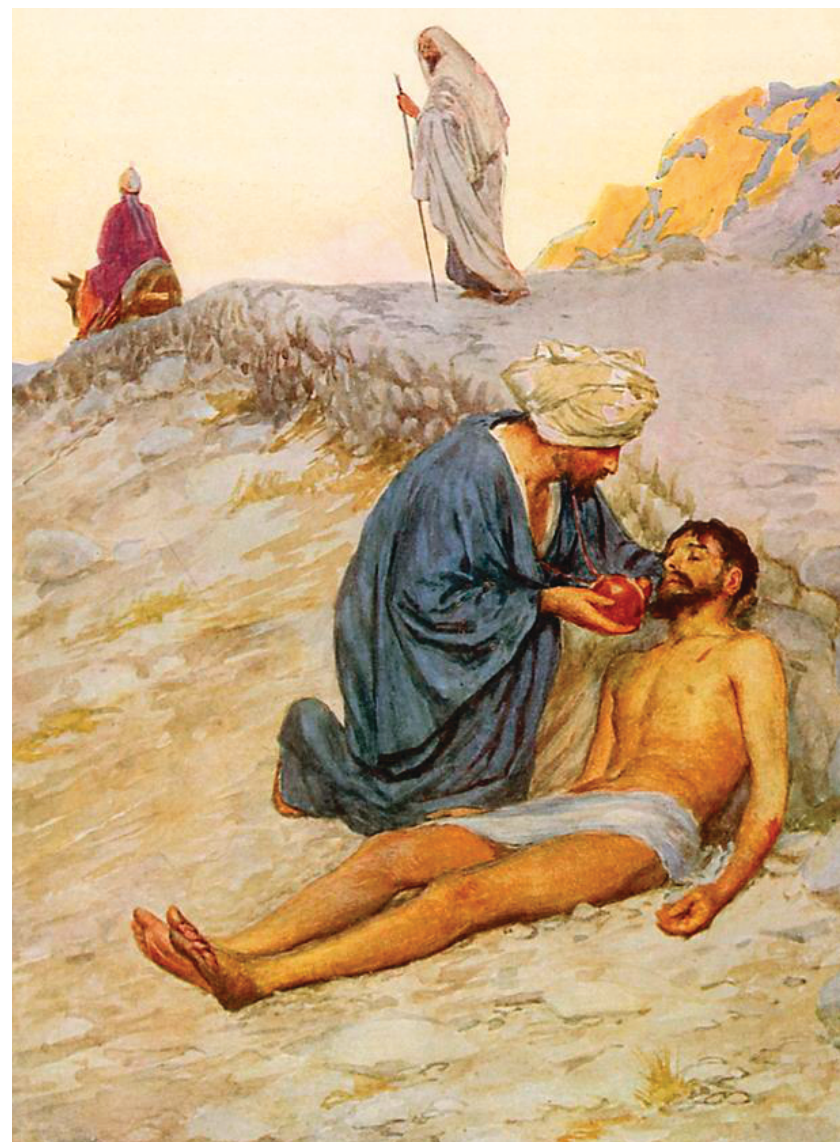
Alle gelijkenissen binnen de Bijbel handelen per definitie over de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen. In bedekte taal worden bepaalde waarheden uitgelegd die feitelijk betrekking hebben op de tijd waarin wij leven.

Mattheüs 13 : 10, 11

10 En de discipelen tot Hem komende, zeiden tot Hem: Waarom spreekt Gij tot hen door gelijkenissen?

11 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven.

Gelijkenissen zijn er niet om iets te openbaren, maar om iets te verbergen. ^{Zie zijlijn 3} De gelijkenissen spreken allemaal over de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen. Van dit verborgen Koninkrijk zijn wij door geloof onderdanen geworden. Sinds de opstanding van de Here Jezus Christus is Hem gegeven alle macht in hemel en op aarde. (Mattheüs 28 : 18) Tegelijkertijd zegt diezelfde Schrift dat wij nu niet zien dat Hem alle dingen onderworpen zijn. (Hebreeën 2 : 8) De Heer heeft Zijn aangezicht voor de wereld verborgen zodat Zijn Koninkrijk tot vandaag aan de dag verborgen is voor Israël en voor de wereld. In de gelijkenissen gaat het dus om de tijd tussen de eerste en de tweede komst van Christus. ^{Zie zijlijn 4} Ook deze gelijkenis spreekt van het verborgen Koninkrijk van Christus en dat betekent dat die van toepassing is op de tijd waarin wij leven. Wij krijgen dus nu een verhaal waaruit het antwoord op de vraag van de wetgeleerde voortkomt.

Een zeker mens

Lukas 10 : 30

30 [...] Een zeker mens kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke, hem ook uitgetogen, en daartoe zware slagen gegeven hebbende, heengingen, en lieten hem half dood liggen.

Het gaat hier om een "zeker mens". Er wordt niet gezegd wie het was. De mens krijgt geen naam. U had het kunnen zijn en ik had het kunnen zijn, en in zekere zin waren wij dat ook. Vervolgens wordt er wel gezegd wáár de gelijkenis speelt. Tussen Jeruzalem en Jericho.

Jeruzalem en Jericho

Een zeker mens kwam dus af van Jeruzalem naar Jericho. De afstand tussen deze twee steden is ongeveer 27 kilometer. Het loopt lekker makkelijk van Jeruzalem naar Jericho. Daar is een goede aardrijkskundige reden voor: Jeruzalem is hoog gebouwd en ligt op een paar bergen gemiddeld 660 meter boven het zeeniveau (de minimale hoogte is 264 meter en de maximale hoogte 921 meter). Jericho daarentegen ligt in een dal zo'n 260 meter onder de zeespiegel. We hebben dus een aflopende, neergaande weg.

In de symboliek en in de profetie is Jeruzalem de stad van de grote koning. De stad waar de stoelen des gericht van het huis van David gezet waren en waar die ook weer zullen staan. (Zie Psalm 122) Ook de tempel stond in Jeruzalem. M.a.w.: Jeruzalem zal hoofdstad zijn van het Messiaanse rijk. Met een metafoor gezegd is Jeruzalem het Messiaanse rijk. Jeruzalem is in de typologie eigenlijk het komende Koninkrijk van Christus en nog meer specifiek gewoon de nieuwe schepping. Een nieuw Jeruzalem en daarmee een nieuw verbond, een nieuw Koninkrijk, een nieuw Priesterschap. In Lukas staat dat je Jeruzalem niet zou moeten verlaten, maar daar zou blijven. Als je in Jeruzalem blijft, word je aangedaan "met kracht uit de hoogte". (Lukas 24 : 49)

Jericho echter is de laagstgelegen stad ter wereld. Eigenlijk had deze stad onder de zee moeten liggen. Jericho werd eenmaal verwoest (zie Jozua 6 : 2-20) en mocht van God uitdrukkelijk niet herbouwd worden. De man die Jericho zou herbouwen, zou vervloekt zijn. (Zie Jozua 6 : 26) Toch werd deze veroordeelde, verwoeste stad die geen bestaansrecht had wel herbouwd in de dagen van Elia. (Zie 1 Koningen 16 : 34) Dat gebeurde overigens op precies dezelfde manier als voorgezgd: het ging ten koste van de Zoon van de Bouwer. Jericho is namelijk de uitbeelding van de oude wereld. Een wereld die oorspronkelijk geoordeeld werd in Genesis 1 : 2. Een wereld die woestheid, ledigheid en duisternis geworden was. Deze wereld had er eigenlijk niet mogen zijn vanwege de zonde, ongerechtigheid en afgodendienst. Een zondige wereld die haar Schepper niet wil dienen, heeft geen recht van bestaan. Waarom bestaat deze schepping dan nog? Dat is omdat de Schepper Zelf met Zijn leven garant staat voor deze wereld. De Schepper Zelf heeft deze wereld gemaakt, hersteld en weer ingericht. **Zie zijlijn 5** De Heer zorgt voor deze zondige wereld in de zin dat Hij de zondaar de mogelijkheid geeft om uit haar verlost te worden. Op die manier kunnen wij die in deze wereld leven en uit deze aarde voortgekomen zijn toch verzoend worden met God. Op dezelfde manier kregen ook de inwoners van Jericho de mogelijkheid om verlost te worden uit deze stad. In de praktijk was dat maar één vrouw, namelijk de hoer Rachab. (Zie Jozua 2 en 6 : 17-25)

De Bijbelse route zou moeten zijn van Jericho naar Jeruzalem. Die route wordt ook uitgebreid beschreven in de Bijbel, omdat de Here Jezus die weg ooit zo ging. In Lukas 19 vinden we de geschiedenis van de laatste dag van de 69 weken van Daniël. (Daniël 9 : 24-27) De dag van de zogenaamde intocht in Jeruzalem. De Here Jezus kwam door Jericho en Hij vond daar de belastingambtenaar Zacheüs in een vijgenboom. Zacheüs moest uit die boom komen en de Heer kwam bij hem thuis. Hoewel hij een zondaar was, riep de Heer hem. Buiten Jericho ontmoette Hij Bartimeüs, die samen met nog een andere blinde genezen werd. Er waren nog veel meer dingen die in Jericho gebeurden, want Jericho is een beeld van deze zondige wereld waarin mensen zijn die allerlei gebreken hebben. Maar de Heer ontfermde zich over hen terwijl Hij door Jericho trekt. Trouwens bleef de Heer nooit in Jericho, Hij trok er alleen maar doorheen. Dat is een beeld van de eerste komst van de Here Jezus, Die in deze wereld kwam en de wereld ook weer verliet. Als wij tot geloof gekomen zijn en ons hebben laten genezen van onze 'blindheid', dan betekent het dat wij met Hem uitgaan uit deze wereld. Uit Jericho. (Zie Hebreëen 13 : 13)

Zijlijn 5

Wij gaan hierbij uit dat de wereld waarin wij leven gerestitueerd werd. Zie verder de eveneens verkrijgbare Bijbelstudie nr. 19 "[De leer der restitutie](#)" uit de serie "De gedachte is" van Stichting Vlichthus.

Toen de Heer door Jericho kwam was Hij op weg naar Jeruzalem. Die reis duurde een paar dagen. Na Zijn ontmoeting met Zacheüs en Bartimeüs ging de Heer verder de Olijfberg omhoog. Ergens tussen Bethanië en Bethphage werd er voor Hem een ezel geregeld. Toen de Here Jezus de top van de Olijfberg bereikt had, weende Hij over de stad Jeruzalem, want Hij wist dat de stad verwoest zou worden. Jeruzalem wenste niet te geloven. Daarom zou er niet één steen op den anderen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden. (Lukas 21 : 6) Het echte Jeruzalem komt pas in de toekomst.

Van Jeruzalem naar Jericho loopt men dus de verkeerde kant op en de man in deze gelijkenis deed dat precies zoals de meeste mensen die zich niet richten op de Here Jezus Christus. Zij oriënteren zich op de wereld en niet op de echte grote Koning van Jeruzalem, de Messias van het beloofde Koninkrijk Gods. In het praktische leven richt men zich niet op Jeruzalem en daar zit de fout. Men verlaat het Koninkrijk en de heerlijkheid Gods. Het loopt dan misschien lekker makkelijk, maar als het in ons leven lekker loopt, dan zouden we ons af moeten vragen of we wel op de goede weg zijn. En als we kunnen bewijzen dat we op de goede weg zijn, zouden we ons af moeten vragen of we die weg dan wel in de goede richting bewandelen.

Eigenlijk is dit het leven van ieder natuurlijk mens. Wij mensen beginnen enthousiast aan ons leven, hebben er grote verwachtingen van, het gaat allemaal lekker en voorspoedig, het loopt voor de wind. Als men deze oude, aardse wereld zoekt en daar naartoe wil, gaat dat heel gemakkelijk. Maar dan komen de zware slagen. De mens en de samenleving verworden en verloederen helemaal vanzelf. Alles in deze wereld valt na verloop van tijd uit elkaar. En onderweg raakt men alles kwijt. Als men in zijn leven gericht is naar beneden, daalt men af naar een wereld die oorspronkelijk geoordeeld was en ook in de toekomst geoordeeld zal worden. De wereld is dus per definitie tijdelijk van karakter. Een wereld die slechts tot doel heeft de verbinding te leggen tussen de oude, oorspronkelijke schepping en de nieuwe schepping waarin "gerechtigheid woont". (Zie 2 Petrus 3 : 13) En als je gericht bent op deze wereld, op dit Jericho, dan loopt het verkeerd af. Dan komen de problemen van alle kanten.

De moordenaars

Deze man hier in Lukas 10 : 30 werd aangevallen, uitgekled, beroofd en in elkaar geslagen. De moordenaars gingen weg en lieten hem halfdood liggen. Waarschijnlijk lag die man daar bloedend aan de kant van de weg en hij zou binnen zeer korte tijd komen te overlijden.

Deze misdadigers worden inderdaad beschreven als moordenaars. De vertaling "moordenaar" schijnt discutabel te zijn, maar het is duidelijk dat het struikrovers en criminelen waren. Die zijn er namelijk altijd. De wereld van Jericho is een wereld van dood. Daar word je het slachtoffer van. En daar lig je dan. Wat doet iemand, die naakt, uitgetogen en geslagen, halfdood aan de kant van de weg ligt? Wat moet hij doen om weer bij zijn positieven te komen? Wat zou hij zelf kunnen doen om zijn absoluut uitzichtloze positie te veranderen? Niets, toch? En dan? Hij was aan de hulp van anderen overgeleverd. Als hij die hulp van anderen niet onmiddellijk krijgt, zou hij ter plekke overlijden. Hij was eigenlijk niet meer te redden. Hij was machteloos en gedoemd te sterven. De Bijbel zegt ook heel laconiek dat de mens tot de aarde terugkeert, omdat hij daaruit genomen is: "Want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren". (Genesis 3 : 19) Dan vraag je in ieder geval niet meer: "Wat moet ik doen om eeuwig leven te beërven?" Dan weet je dat je niets kunt doen om wat dan ook te beërven, laat staan eeuwig leven. Die mogelijkheid heeft de mens niet. Het is grenzeloze hoogmoed te veronderstellen dat wij door onze werken eeuwig leven zouden kunnen beërven. Wij zijn ten dode opgeschreven, wachten op de dood en kijken wie er voorbijkomt.

De priester en de Leviet

Lukas 10 : 31

31 En bij geval kwam een zeker priester denzelven weg af, en *hem* ziende, ging hij tegenover hem voorbij.

Bij gelegenheid en toevallig liep "een zeker priester" op dezelfde weg. Dat kan elke priester zijn. Het zal hier wel om een levitisch priester gaan naar de Joodse of Israëlitische wet. Deze priester kwam dus dezelfde weg af. Hij ging ook al de verkeerde kant op van Jeruzalem naar Jericho. Toen de priester de man zag, ging hij aan de andere kant van de weg voorbij.

In deze gelijkenis gaat het niet over ethiek, maar over wat die priester hier voorstelt en waar hij de uitbeelding van is. Dat is niet zo moeilijk, want de priester geeft uitdrukking aan godsdienst, religie, wetten en regels. De priester staat voor godsdienstige zaken. Zo moest hij dienstdoen in de tempel, offers brengen en allerlei rituele handelingen verrichten. Eigenlijk was zijn primaire taak om het Woord van God en de wet te prediken aan Israël. Wanneer de priester dienstdoet in de tempel, onderwijst hij feitelijk ook het Woord van God. Als een priester offers brengt, dan geeft hij op die manier aanschouwelijk onderwijs met betrekking tot de Bijbelse waarheden. Als hij bijvoorbeeld een zondoffer brengt, dan is dat een illustratie voor het uiteindelijke lijden en sterven van de Here Jezus. Een priester verricht dus rituele handelingen die wel degelijk een les te vertellen hebben en die in overeenstemming zijn met de verbale inhoud van de wet.

De Bijbel spreekt ook in wat bredere zin over zo'n priester. Het gaat over het volk Israël. Aan Israël was het priesterambt toebetroefd. Maar het volk zelf was zonder kennis en daarom heeft de Heer hen uit het priesterambt gezet.

Hosea 4 : 6

6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedienen; dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uw kinderen vergeten.

Een priester moet de wet kennen om die te kunnen onderwijzen. Maar deze priester weet met de hele situatie geen raad. Hij had zelf niet meer licht. Natuurlijk zegt de theoloog en ethicus van vandaag over de priester: "Het is helemaal fout wat die priester deed. Hij was blijikbaar

helemaal niet begaan met de persoon in kwestie. Hij had niet aan de andere kant van de weg voorbij mogen gaan. Hij had moeten stoppen en alles moeten doen om deze man te redden." Had hij de man soms mee moeten nemen naar Jericho, de verkeerde kant op? Daar ben je mooi klaar mee. De priester kán er niets aan doen dat de mens sterfelijk is. Het uiteindelijke probleem van de mens is altijd dat hij geen eeuwig leven heeft. Het punt is nu dat als men niet zo lang meer te leven heeft, men aan religie helemaal niets heeft. Wat moet je dan nog? Het is allemaal van geen enkele betekenis. U kent vast het gezegde: "Nood breekt wet". Aangezien wij mensen in het algemeen altijd in nood zijn, breken wij dus altijd alle wetten. En dat is precies wat de Bijbel zegt. Hoe groter de nood hoe minder de wet betekent. Als er maar druk op ons staat, dan is elk mens geneigd welke wet dan ook te overtreden.

Dus wat moet die priester? Hij kán niets doen om de verwonde man te helpen en daar gaat het om. Hij kan niet helpen, omdat hij zelf de verkeerde kant oploopt. En dat is tegelijkertijd ook de enige conclusie die we mogen trekken. De priester loopt voorbij en er gebeurt gewoon niets. En zo is het nog steeds: godsdienst kan de mens in nood niet helpen.

Lukas 10 : 32

32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij, en zag *hem*, en ging tegenover *hem* voorbij.

De volgende die eraan komt is een Leviet. Het verschil is niet zo groot, want een priester was ook een Leviet. De priesters stammen net zo goed uit de stam van Levi, maar dan meer in het bijzonder uit de familie van Aäron, die de eerstgeborene en het hoofd was van de stam van Levi. Priesters zijn dus eerstgeborenen in de stam van Levi. Het verschil tussen priesters en Levieten is nu dat de Levieten niet uit het huis van Aäron waren, maar uit één van de andere zonen van Levi. Levieten waren dus geen priesters.

Volgens de wet waren de priesters hoger in rang dan de overige Levieten. Waar de priesters in hun godsdienstige activiteiten hulp nodig hadden, moest die hulp geleverd worden door de Levieten. Eigenlijk was heel de stam van Levi daar dus aan gewijd. Maar zover we verschil maken - en in deze gelijkenis wordt tot op zekere hoogte even verschil gemaakt - staan de priesters voor religie en de Levieten voor de cultuur of sociale en maatschappelijke zaken. Alles wat de samenleving betreft en de praktijk van het dagelijkse leven werd geregeld via Levieten. Ze hadden heel veel uiteenlopende verantwoordelijkheden. Levieten moesten de tabernakel dragen door de woestijn; ze moesten de wet onderwijzen en van alles regelen rondom de tempeldienst. Levieten zorgden ook voor zang en muziek bij de tempel. (Zie 1 Kronieken 23) Zij namen eveneens tienden in ontvangst waarmee ze vervolgens de armenzorg regelden. God had de Levieten bij de verdeling van het land Israël geen eigen grondgebied toegewezen. Zij en dus ook de priesters leefden verspreid onder de overige stammen om het volk te dienen en in hun noden te voorzien. Als er hulp nodig was, kon je ergens in de buurt een Leviet of een priester vinden. Onder de taken van de Levieten valt dus de rechtspraak, godsdienstonderwijs, maar ook sociale en maatschappelijke zaken.

Terug naar deze gelijkenis. We vinden dus hier een Leviet, die de traditie, cultuur en de wijze van leven vertegenwoordigt. Maar die Leviet kan ook niet helpen. Hoe goed de godsdienst misschien dan is en hoe goed ook de Joodse cultuur is; het maakt verder niets uit. Als iemand op sterven ligt, zijn bezittingen en uiteindelijk zijn leven kwijtraakt, kunnen religie en cultuur onder het Oude Verbond daar niets aan doen. De wet kan niet zalig maken; rechtvaardiging is uit geloof. De wet is het Oude Verbond, maar het verborgen Koninkrijk van Christus waarvan wij deel uit maken, is onderdeel van het Nieuwe Verbond. En om dat verschil gaat het hier. De Leviet gaat eveneens aan de man voorbij. Alsof hij hem niet ziet liggen. En dan komt er een derde man en dat is een Samaritaan.

De Samaritaan

Lukas 10 : 33

33 Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen.

Er kwam een zeker Samaritaan. Let op: "een zeker". De uitdrukking is nog steeds heel vaag. Maar er wordt al iets meer gezegd. Het is niet zomaar "een zeker mens", maar "een zeker Samaritaan".

Samaritanen kwamen uit Samaria en Samaria is wat wij vandaag de noordelijke Westoever van de staat Israël noemen.

Met de Samaritanen komen we terecht in de Oudtestamentische geschiedenis van koning Omri die de berg Samaria van een man met de naam "Semer" kocht.

1 Koningen 16 : 23, 24

- 23 In het een en dertigste jaar van Asa, den koning van Juda, werd Omri koning over Israël, en regeerde twaalf jaren; te Thirza regeerde hij zes jaren.
- 24 En hij kocht den berg Samaria van Semer, voor twee talenten zilvers, en bebouwde den berg; en noemde den naam der stad, die hij bouwde, naar den naam van Semer, den heer des bergs, Samaria.

Op de berg Samaria bouwde Omri een stad waar hij zijn residentie vestigde. Die stad kreeg eveneens de naam "Samaria" wat zoveel als "bewaking" betekent. Het is een hooggelegen stad, een uitkijkpost. Ook de streek rondom de stad Samaria wordt tot vandaag "Samaria" of "Westbank" genoemd. De stad Samaria werd dus gebouwd als hoofdstad; dat was haar doel. Samaria was daarom de hoofdstad van het tien-stammen-rijk.

Het tien-stammen-rijk ging ooit ten onder met de val van de stad Samaria. Het was al tientallen jaren daarvoor aan het ondergaan. Stapsgewijs werden de inwoners van Samaria weggevoerd in Assyrische ballingschap. Zo'n volk wordt overwonnen en weggevoerd om daarmee het nationale gevoel te breken en ze van het idee af te brengen om ooit nog eens in opstand te komen tegen hun overheersers.

2 Koningen 15 : 29

- 29 In de dagen Pekah, den koning van Israël, kwam Tiglath-Pilezer, de koning van Assyrië, en nam Ijon in, en Abel-Beth-Maächa, en Janoah, en Kedes, en Hazor, en Gilead, en Galilea, het ganse land van Nafthali; en hij voerde hen weg naar Assyrië.

Uiteindelijk werd officieel in 722 voor onze jaartelling de hoofdstad ingenomen en het laatste restje volk weggevoerd in Assyrische ballingschap. Dat schijnen maar een paar duizend mensen geweest te zijn. ^{Zie zijlijn 6} Het gebied heette nog steeds "Samaria", maar het was totaal ontvolkt.

2 Koningen 17 : 6, 18, 23

- 6 In het negende jaar van Hosea, nam de koning van Assyrië Samaria in, en voerde Israël weg in Assyrië, en deed ze wonen in Halah, en in Habor, aan de rivier Gozan, en in de steden der Meden.
- 18 Daarom vertoemde zich de HEERE zeer over Israël, dat Hij

hen wegdeed van Zijn aangezicht; er bleef niets over, behalve de stam van Juda alleen.

- 23 Totdat de HEERE Israël van Zijn aangezicht wegdeed, gelijk als Hij gesproken had door den dienst van al Zijn knechten, de profeten; also werd Israël weggevoerd uit zijn land naar Assyrië, tot op dezen dag.

Het land lag braak, het was volkomen leeg. Dat wil je niet hebben want daardoor ontstaat er een vacuüm en je hebt dan geen controle meer over wie er vervolgens in het land komt wonen. Je moet dus zorgen dat het een bezet gebied blijft. En zo hebben de Assyriërs andere mensen in dat land gezet.

2 Koningen 17 : 24-28

- 24 De koning nu van Assyrië bracht volk van Babel, en van Chuta, en van Avva, en van Hamath, en Sefarvaim, en deed hen wonen in de steden van Samaria, in de plaats der kinderen Israëls; en zij namen Samaria erfelijk in, en woonden in haar steden.
- 25 En het geschiedde in het begin hunner woning aldaar, dat zij den HEERE niet vreesden; zo zond de HEERE leeuwen onder hen, die enigen van hen doodden.
- 26 Daarom spraken zij tot den koning van Assyrië, zeggende: De volken, die gij vervoerd hebt, en hebt doen wonen in de steden van Samaria, weten de wijze des Gods van het land niet; daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en ziet, zij doden hen, dewijl zij niet weten de wijze des Gods van het land.
- 27 Toen gebood de koning van Assyrië, zeggende: Brengt een der priesteren daarheen, die gijlieden van daar weggevoerd hebt, dat zij henentrekken, en wonen aldaar; en dat hij hun lere de wijze des Gods van het land.
- 28 Zo kwam een uit de priesteren, die zij van Samaria weggevoerd hadden, en woonde te Beth-el; en hij leerde hun, hoe zij den HEERE vrezten zouden.

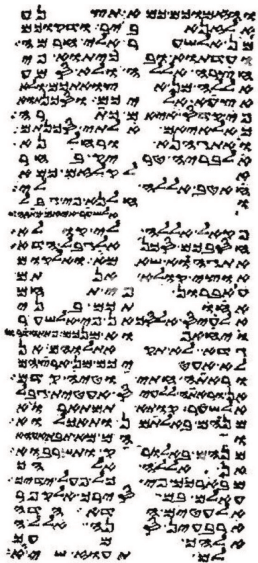
De koning van Assur plaatste Assyriërs in het gebied van Samaria. Maar die konden daar niet leven omdat zij grote problemen met het land en het wilde gedierte kregen. Ze vroegen zich af hoe dat mogelijk was en stelden vast dat het probleem er eigenlijk in lag dat het land van de één of andere God was. Je moest wel die God kennen en dienen, anders kon je in dat land niet leven. Toen hebben zij vanuit Assur enige levitische priesters teruggeplaatst naar Samaria om het Assyrische volk

Zijlijn 6

Dat weten wij via bekende kleitabletten in spijkerschrift uit Assur. Dat is gedocumenteerd geworden, men heeft die gegevens in de laatste 150 jaar teruggevonden.

Zijlijn 7

De vijf boeken van Mozes bestonden allang vóór de Babylonische ballingschap van de Joden, want tot vandaag hebben en erkennen de Samaritanen niet het Oude Testament, maar alleen de vijf boeken van Mozes. En die bestonden dus al ver vóór de wegvoering van de twee stammen in 606 vóór onze jaartelling. Veel theologen beweren dat het Oude Testament pas in de Babylonische ballingschap geschreven werd en dat vooral de boeken van Mozes van Babylonische bronnen werden overgeschreven. Dat is dus onmogelijk, want als dat zo was, zouden de Samaritanen de boeken van Mozes niet hebben gehad.

Samaritaanse Pentateuch

daar te onderwijzen in de Mozaïsche wetgeving. Ze werden bekend gemaakt met de "wijze des Gods van het land".

Daaruit is het volk der Samaritanen met hun religie ontstaan. Zij stammen dus niet officieel van Israël af, maar toch is hun God de God van Israël. Hun religie is geweid aan de God van Israël en is gebaseerd op de vijf boeken van Mozes die dus al vóór de Babylonische ballingschap bestonden. **Zie zijlijn 7** Daaruit is ontstaan de "Samaritaanse Pentateuch".

Wij weten dat Joden en Samaritanen elkaar eigenlijk niet konden luchten of zien. Zij liepen met een wijde boog om elkaar heen. Zij wilden niet met elkaar verward worden. In ieder geval had een Jood normaal gesproken niets te verwachten van een Samaritaan en omgekeerd. In Johannes 4 wordt bijvoorbeeld de ontmoeting beschreven tussen de Here Jezus en een Samaritaanse vrouw.

Johannes 4 : 3-9

- 3 Zo verliet Hij Judea, en ging wederom heen naar Galilea.
- 4 En Hij moest door Samaria gaan.
- 5 Hij kwam dan in een stad van Samaria, genaamd Sichar, nabij het stuk land, hetwelk Jakob zijn zoon Jozef gaf.
- 6 En aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan, vermoed zijnde van de reize, zat also neder nevens de fontein. Het was omtrent de zesde ure.
- 7 Er kwam een vrouw uit Samaria om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef Mij te drinken.
- 8 (Want Zijn discipelen waren heengegaan in de stad, opdat zij zouden spijs kopen.)
- 9 Zo zeide dan de Samaritaanse vrouw tot Hem: Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben? Want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen.

De Here Jezus vraagt aan de Samaritaanse vrouw of zij hem wat water wil geven. En zij zegt: "Hoe kan dat nou? U bent een Jood en ik ben een Samaritaan en dat doen we zo niet. Jullie Joden gaan niet om met Samaritanen en wij Samaritanen gaan niet om met jullie Joden." Joden en Samaritanen hielpen elkaar niet. Dat was zowel tegen de Joodse als de Samaritaanse cultuur.

Samaria was dus de hoofdstad van het tien-stammen-rijk. Dat is de reden waarom Samaria ook in het Nieuwe Testament een rol speelt. Het heeft eigenlijk niets vandoen met het Joodse volk, maar het is het alternatief. Als je de Joden niet hebt, heb je altijd nog de Samaritanen. Maar de Samaritanen zijn in zekere zin de erfgenamen van de tien stammen van Israël. Het bijzondere is nu ook dat het eerstgeboorterecht zich bevindt bij de tien stammen. **Zie zijlijn 8, p. 14** Het officiële eerstgeboorterecht van Israël, dus de oudste rechten, maar ook de oudste plichten, ligt bij de stam van Efraïm, bij de erfgenaam van Jozef. Het eerstgeboorterecht wordt dus niet gevonden in het rijk wat geregeerd werd door Jeruzalem, maar in het rijk dat geregeerd werd vanuit Samaria. De naam van Samaria is onlosmakelijk verbonden met het eerstgeboorterecht onder Israël. Nu begrijpen wij waarom de Joden zo'n hekel hebben aan Samaritanen. Zij worden veracht door de Joden omdat zij zelfs hogere rechten hebben dan welke Jood dan ook.

Wij gaan weer naar de gelijkenis in Lukas 10. Deze Samaritaan die nu komt, heeft wel degelijk iets te maken met dat eerstgeboorterecht. Deze Samaritaan is dus gewoon een type van Christus. Want hoewel Hij geen koning is en hoewel Hij geen priester is, verlost Hij. Hij was geen koning, omdat Israël Hem niet bliefde. Zij wilden niet dat Hij

koning over hen zou zijn. (Zie Lukas 19 : 27) Hoewel Hij op weg was van Jericho naar Jeruzalem om Zijn koningschap in ontvangst te nemen, werd Hij verworpen en niet voor vol aangezien en enkele dagen later gekruisigd alsof Hij de dorpsgek was. Met een bordje erbij waarop stond: "Koning der Joden". Dat was echt geen eretitel maar een scheldnaam op dat moment. Hij was ook geen priester onder de wet. Dat kon niet, want Hij kwam niet uit de stam van Levi. (Zie Hebrëen 7 : 11-17) **zie zijlijn 9** Maar Hij is wel de verlosser. En als je verlost wilt worden, dan ben je overgeleverd aan dat wat bij de tien stammen berust. Deze Samaritaan is niemand anders dan de eerstgeborene van Israël. Hij is de rechthebber op de troon. In de toekomst zal Hij ook komen als de leeuw uit de stam van Juda. Maar niet in het kader van het Oude Verbond en niet onder de wet, maar in het kader van het Nieuwe Verbond en onder de genade.

De Samaritaan is dus een beeld van de Here Jezus. Bij gelegenheid wordt de Heer door Zijn tijdgenoten zelfs "een Samaritaan" genoemd.

Johannes 8 : 48

48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot Hem: Zeggen wij niet wel, dat Gij een Samaritaan zijt [...]?

De Heer ontkent in het vervolg van dat gesprek niet dat Hij een Samaritaan was. Hij was het weliswaar niet letterlijk, maar wel in de overdrachtelijke betekenis van de term. Zoals we reeds gezien hebben, verwijst de term "Samaritaan" of "Samaria" eigenlijk naar de tien stammen van Israël, die wel Israël zijn, maar geen Joden. Wij weten uit de verdere geschiedenis dat na de dood en opstanding van Christus het Koninkrijk en de zegeningen van Christus van de Joden werden weggenomen en gegeven aan een ander volk dat wél zijn vrucht voort zou brengen. (Zie Matthëus 21 : 43)

Daarnaast moet erop gewezen worden dat de Here Jezus officieel de wettige zoon was van Jozef. En de naam "Jozef" hoort niet thuis in de twee stammen van Israël. Jozef is de erfgenaam van de titel "Israël" en de erfgenaam van het eerstgeboorterecht. En Samaria ligt op het gebergte van Efraïm. Van Jozef dus. Die associatie is het. Hierin wordt dus al geïllustreerd dat het tegenwoordige werk van Christus niet zou gebeuren via de twee stammen van Israël, maar via de tien stammen van Israël. **Zie zijlijn 10** Alles wat de Heer deed in Zijn tekenen, maar ook alles wat Hij gesproken heeft tijdens Zijn leven hier op aarde, heeft altijd betrekking op wat na Zijn opstanding zou gebeuren. Alles was gericht op het aanbreken van de werkelijk nieuwtestamentische tijd na

de opstanding van Christus waarbij de wet voltooid en vervuld werd en dus behoorde tot het verleden.

Terug naar Lukas 10 : 33. Deze Samaritaan nu, van wie de Jood dus helemaal niets te verwachten had, "kwam reizende omtrent hem". Let wel dat hier niet staat: "Hij kwam de weg af"; die uitdrukking lazten wij in verband met het slachtoffer, de priester en de Leviet. Alle drie bewogen zich van Jeruzalem in de richting van Jericho. Maar over de Samaritaan lezen we nadrukkelijk dat hij op reis was en rondtrok. Ineens is de terminologie veranderd. Hij kwam waar de gewonde man was. Hij ging van Jericho richting Jeruzalem. Niet dat Jeruzalem zijn definitieve bestemming zou zijn, want hij was reizende. Hij zal wel niets anders gedaan hebben dan kijken of er slachtoffers waren op die weg. Zoeken om zalig te maken wat verloren was. Wat die priester en die Leviet deden ten opzichte van het slachtoffer zou de normale begrijpelijke en algemeen geaccepteerde handelwijze geweest zijn van een Samaritaan. En hij deed het juist anders. Hij trok rond, zag de man die onder de moordenaars was gevallen al op afstand langs de kant van de weg liggen. Hij kwam in zijn buurt, "omtrent hem". De Samaritaan ging bewust naar hem toe en werd met innerlijke ontferming bewogen.

Innerlijke ontferming

De uitdrukking dat de Samaritaan met innerlijke ontferming bewogen werd, is een bevestiging van wie die Samaritaan voorstelt. Want als er iemand vol was met innerlijke ontferming, dan is het uiteraard de Here Jezus Zelf. Dat staat op vele plaatsen in de Schrift. Als Hij een lamme, een zieke, een kreupel of een zondaar zag, dan staat er heel dikwijls: "*Jezus hem of haar ziende werd met innerlijke ontferming bewogen*". (Zie Matthëus 9 : 36, 14 : 14, 15 : 32, Markus 6 : 34, 8 : 2, 9 : 22, Lukas 7 : 13) Hetzelfde geldt hier voor deze Samaritaan die vol was met innerlijke ontferming. **Zie zijlijn 11, p. 15** Bestaat er dan ook uiterlijke ontferming? Jawel. Dan helpt men elkaar omdat het móet. Dan ontfermt men zich over elkaar en verleent men hulp omdat de wet dat voorschrijft. Maar "innerlijke ontferming" wil zeggen dat men het niet doet uit traditie of omdat het moet, maar gewoon vanuit het hart, vanuit betrokkenheid. Uit liefde. Dat is een iets sterkere term natuurlijk, maar die lezen wij in elk geval op andere plaatsen met betrekking tot de Heer.

Romeinen 5 : 8

8 Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.

Zijlijn 8

Oorspronkelijk werden de Levieten en de priesters aangesteld ter vervanging van de verantwoordelijkheid die rustte op de eerstgeborenen als hoofd van de families in Israël. (Zie Numeri 3 : 5-13) Op die manier oefenden de Levieten en de priesters in zekere zin het eerstgeboorterecht uit. In een andere zin kwam het eerstgeboorterecht uit Israël terecht bij de stam van Juda, waaraan immers het koningschap gegeven werd. Dat heeft ook te maken met maatschappelijke verantwoordelijkheid. Maar nóg eigenaardiger is dat het officiële eerstgeboorterecht van Israël níet ging naar Juda en níet ging naar Levi, maar ging naar Efraïm.

Zijlijn 9

De Here Jezus Christus is wel priester, maar buiten de wet om. Namelijk op grond van het Nieuwe Verbond. Sinds Zijn opstanding is Hij de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek.

Zijlijn 10

Voor meer informatie zie Bijbelstudie nr. 14 "[De tien stammen en de Gemeente](#)" uit de serie "De gedachte is" van Stichting Vlichthus.

Zijlijn 11

In het boek van de profeet Hosea (wat in principe dezelfde naam is als Jozua en als Jezus, met de betekenis "redder" en "verlosser") lees je over de afgoderij van het huis van Israël en later ook het huis van Juda. Het huis van Israël krijgt daar (via de dochter van Hosea en Gomer) de naam Lo-Ruchama, wat betekent: "geen ontferming". Zo staat er in Hosea 1 : 6: "En zij ontving wederom, en baarde een dochter; en Hij zeide tot hem: Noem haar naam Lo-Ruchama; want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis Israëls, maar Ik zal ze zekerlijk wegvoeren."

In Hosea 2 vanaf vers 13 lees je hoe de Heer haar weer terug zal winnen: "En Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, en zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama; en Ik zal zeggen tot Lo-Ammi: Gij zijt Mijn volk; en dat zal zeggen: O, mijn God! (Hosea 2 : 22)

De Heer zal Zich weer ontfermen! En wat zegt de Heer, de Samaritaan, in het Nieuwe Testament als Hij zieken, kreupelen en zondaren zag? "Jezus hem of haar ziende werd met innerlijke ontferming bewogen". Hiermee wordt opnieuw geïllustreerd dat het tegenwoordige werk van Christus zou gebeuren via de tien stammen van Israël.

Johannes 3 : 16

16 Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Ook de term "liefde" wordt zeker gevonden als de Here Jezus spreekt over Zijn Gemeente.

Efeze 5 : 2

2 En wandelt in de liefde, gelijkewijs ook Christus ons liefgehad heeft, en Zichzelfen voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer, Gode tot een welriekenden reuk.

Olie

Lukas 10 : 34a

34 En hij, tot *hem* gaande, verbond zijn wonden, gietende daarin olie en wijn [...];

Olie is vet en heeft een afsluitende, beschermende, verzachtende werking. Het werd gebruikt voor de verzorging van wonden. Olie komt uit een olijfboom en dat is een boom die heel oud wordt en van zichzelf niet doodgaat. Er bestaan vandaag de dag olijfbomen in Palestina van duizenden jaren oud; zij stonden er al in de dagen van de Here Jezus.

De olijfboom, de olijf en de olijfolie zijn de uitbeelding van eeuwig leven. Daarom wordt olijfolie ook gebruikt in een lamp om licht te geven. Want het leven is immers licht. Het wordt ook gebruikt voor warmte, er wordt mee gestookt. Olie wordt zelfs gebruikt om dode lichamen te balsemen. Het heeft een conserverende werking zodat de lichamen in stand blijven. Dus is het weer een uitbeelding van leven. Olie is in de Bijbel een beeld van de Heilige Geest, de onzienlijke kracht Gods, de Geest Gods. Verder is het zo dat men bijvoorbeeld hogepriester werd door gezalfd te worden. De zalving is de uitbeelding van dat men priester wordt naar de kracht des onvergankelijken levens.

Hebreeën 7 : 15-17

- 15 En *dit* is nog veel meer openbaar, zo er naar de gelijkenis van Melchizedek een ander priester opstaat:
16 Die *dit* niet naar de wet des vleeslijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.
17 Want Hij getuigt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek.

We vinden dit mooi uitgebeeld in verband met Aäron die ook gezalfd werd. Dat lezen we in Psalm 133.

Psalm 133 : 2, 3

- 2 Het is, gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aäron, die nederdaalt tot op den zoom zijner klederen.
3 Het is gelijk de dauw van Hermon, *en* die nederdaalt op de bergen van Sion, want de HEERE gebiedt aldaar den zegen *en* het leven tot in der eeuwigheid.

Olie en zalving zijn een beeld van eeuwig leven. Ze zijn een beeld van opstanding uit de dood en van het ontvangen van de Geest.

Wijn

Wijn heeft een reinigende en ontsmettende werking. In wijn zit alcohol dat de bacteriën doodt. Het wordt gebruikt om een wond te desinfecteren. Wijn is ook een beeld van eeuwig leven. De Heer Zelf hief bij Zijn laatste avondmaal een beker wijn op en zei

zoiets als: "L'Chaim" (= "Op het leven"). Hij zei: "*Dit is het bloed, het leven van het Nieuwe Verbond.*" (Zie Mattheüs 26 : 27, 28) **Zie zijlijn 12**
Daarmee zijn wijn en sterke drank een type van eeuwig leven. Vandaar dat de Spreukendichter al zei:

Spreuken 31 : 6

6 Geeft sterken drank dengene die verloren gaat, en wijn dengenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn.

Degenen die verloren gaan, gaan verloren omdat ze sterven. Ze hebben dus eeuwig leven nodig.

Het beest en de herberg

Lukas 10 : 34b

34 [...] en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg en verzorgde hem.

Een beest is in de Bijbel een levend wezen. Het beest zal in dit geval wel een ezel geweest zijn, heel misschien ook een paard. De Samaritaan verheft het slachtoffer en zet hem op zijn eigen beest.

Het klinkt misschien vreemd, maar "Zijn beest" is gewoon een beeld voor het Lichaam van Christus. Overdrachtelijk gezien heeft Christus ons in Zijn Lichaam opgenomen. Wij zijn met Hem één plant geworden. (Romeinen 6 : 5) Wij worden door Hem gedragen. Typologisch gezien wordt de zondaar verbonden met de levende Christus en wordt lid van Zijn Lichaam.

Wij komen nog een ezel tegen bij de zogenaamde intocht in Jeruzalem. Daar reed de Heer op een ezelsveulen wat reeds aangekondigd werd in Zacharia 9 : 9. Vervolgens werd de ezel van de Heer bekleed met de kleren van de discipelen.

Lukas 19 : 35

35 En zij brachten hetzelfde [het ezelsveulen] tot Jezus. En hun klederen op het veulen geworpen hebbende, zetten zij Jezus daarop.

De kleding van de discipelen op de ezel is een beeld van "identificatie met". Ze vormen één geheel. De ezel is sowieso de uitbeelding van het gelovig overblijfsel. In welke tijd dan ook.

Kennelijk was daar langs die weg ergens een herberg. Dat is een tijdelijk huis. Het slachtoffer wordt compleet verzorgd achtergelaten in een huis dat daarvoor bestemd is. De Heer Zelf verzorgde hem in alle opzichten. De man had aan geen ding gebrek. Dat huis waarin hij geplaatst werd, heet overigens gewoon "het huis Gods", namelijk de Gemeente.

1 Timótheüs 3 : 15

15 Maar zo ik vertoef, opdat gij moogt weten, hoe men in het huis Gods moet verkeren, hetwelk is de Gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

Twee penningen

Lukas 10 : 35a

35 En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, [...]

De Samaritaan gaf twee penningen aan de waard. Belangrijk is hier het getal twee. Bij de twee zouden we in het verband van deze gelijkenis denken aan twee dagen dan wel twee dagen van duizend jaar. Of gewoon aan 2000 jaar. Het is een zekere tijdsaanduiding met betrekking tot de verborgenheid, de periode vanaf de eerste komst van Christus tot aan Zijn wederkomst.

Dan hebben we nog een andere optie die met het bovenstaande niet in strijd is. De twee penningen spreken ook over de Gemeente die gevormd wordt uit twee: uit Joden en heidenen. Want God heeft deze twee één gemaakt in Christus. (Zie Efeze 2 : 11-22) Hij heeft deze

Zijlijn 12

In tegenstelling tot de gangbare gedachte is bloed niet de uitdrukking van dood, maar van leven. Om voor de hand liggende redenen denken wij mensen bij bloed aan de dood. Dat komt omdat bloed, wanneer het zijn functie vervult, niet gezien wordt. Wanneer het wel gezien wordt, vervult het zijn functie niet, hetgeen tot de dood kan leiden. Dat is zo, omdat bloed in feite leven is. Toen bloed gestort werd op Golgotha, werd er leven gestort. Het leven stroomde weg. Het bloed van het Nieuwe Verbond is daarom het leven van het Nieuwe Verbond op basis van eeuwig leven waarin de dood geen rol meer speelt.

Zijlijn 13

[Wikipedia:](#)

De denarius (meervoud: denarii) of denarie (meervoud: denariën) is een zilveren munt, een van de meest gangbare munten in het Romeinse Rijk, vooral ten tijde van de Romeinse Republiek en de eerste twee en een halve eeuw van het Romeinse keizerrijk. De naam denarius leeft nog voort in dinar, de munteenheid die in verschillende Arabische landen wordt gebruikt, en in dinero, het Spaanse woord voor geld.

Zijlijn 14

Zilver is "argent" in het Frans en "argent" betekent weer "geld".

beiden één gemaakt in één Lichaam. Hij heeft die beiden samen gezet in één herberg. De Gemeente wordt ook uitgebeeld door twee eerstelingenbroden. Die zijn volgens de Levitische wet een uitbeelding van de Gemeente uit Joden en heidenen. Dat principe herhaalt zich nog vele malen. Je hebt twee Emmaüsgangers die samen maar één naam hebben: zij heten Kleopas. (Zie Lukas 24 : 13-33) In Johannes 1 : 35-43 heb je precies hetzelfde. Daar zijn twee discipelen en zij heten Andreas. Zij volgen de Heer en gaan met Hem mee naar Zijn huis. Op de Olijfberg blijven de discipelen alleen achter terwijl de Heer weggaat. Dan begint immers de oprichting van de Gemeente. Plotseling staan er twee mannen in het wit gekleed naast de discipelen. (Handelingen 1 : 9-12) Ook dat is een uitbeelding van de Gemeente. Verder is het getal twee merkwaardigerwijze ook nog de aanduiding van eerstgeboorterecht. Niet omdat het dikwijls een tweede is die het eerstgeboorterecht krijgt, maar omdat van de eerstgeborene staat dat hij een dubbel deel krijgt van de erfenis.

Deuteronomium 21 : 15-17

- 15 Wanneer een man twee vrouwen heeft, een beminde, en een gehate; en de beminde en de gehate hem zonen zullen gebaard hebben, en de eerstgeborene van de gehate zal zijn;
- 16 Zo zal het geschieden, ten dage als hij zijn zonen zal doen erven wat hij heeft, dat hij niet zal vermogen de eerstgeboorte te geven aan den zoon der beminde, voor het aangezicht van den zoon der gehate, die de eerstgeborene is.
- 17 Maar den eerstgeborene, den zoon der gehate, zal hij kennen, gevende hem het dubbele deel van alles, wat bij hem zal worden gevonden; want hij is het beginsel zijner kracht, het recht der eerstgeboorte is het zijne.

De eerstgeborene krijgt ook het eventuele koningschap en priesterschap. Maar de rest van de bezittingen zouden verdeeld worden over de diverse erfgenamen. Daarbij telt de eerstgeborene voor twee. Hij krijgt een dubbel deel. Al zou het ook de zoon zijn van de gehate vrouw. Het idee is dus dat de man twee vrouwen heeft. Eén wordt voorgetrokken en de andere achtergesteld. De zoon van de gehate vrouw zou gewoon zijn erfdeel krijgen; als eerstgeborene krijgt ook hij het dubbele deel. Dit is meteen een profetie. Het gaat over de vrouw die verdwenen was en weggezonden is. Zij is een beeld van de tien stammen. Maar die erven wel het dubbele deel en het eerstgeboorterecht. Daar komt namelijk de Gemeente uit voort. En daar gaat deze gelijkenis onder andere over.

Terug naar Lukas 10 : 35. De twee penningen zijn dus een type van dat wij verzorgd worden gedurende 2000 jaar tot aan de wederkomst van Christus. Hij heeft ons geplaatst in een beschermde positie. En alle kosten heeft Hij in beginsel op voorhand betaald en mocht het meer kosten zal Hij betalen in de toekomst.

Het woord dat hier voor "penning" gebruikt wordt, is afgeleid van het Latijnse woord "denarius". **Zie zijlijn 13** "Denarius" betekent "munteenheid van tien". De waarde van één denarius was tien as. Verder komt een denarius overeen met het dagloon van een arbeider. (Zie Matthéüs 20 : 2) Omdat in deze gelijkenis van de barmhartige Samaritaan sprake is van twee penningen (twee denarii), staan ook zij voor twee dagen (van duizend jaar).

Bovendien is een denarius een zilveren munt. Zilver spreekt over de losprijs die betaald wordt om iemand vrij te kopen. Dat gebeurt met zilver, want zilver is geld. **Zie zijlijn 14** Zilveren munten zijn tot losprijs van de gelovige. Daarom is de tabernakel, die in zijn geheel een uitbeelding is van de Gemeente, gefundeerd op zilveren voetstukken. (Zie Exodus 26 : 19-25) En de verzorging van deze man in de herberg was gebaseerd op zilveren munten.

De waard

Lukas 10 : 35b

35 [...] en gaf ze den waard, [...]

Wij weten niet hoe de herbergier heet; er staat geen naam bij. Daardoor weten wij natuurlijk meteen wie het is. Hij is of de Heilige Geest of de hogepriester naar de ordening van Melchizédek. Dat is uiteraard in

beide gevallen Christus, maar dan in een andere hoedanigheid. Het is de Heer Zelf, maar dan als de onzienlijke Christus. Iemand die niet rondreist, maar in dat huis het één en ander regelt.

Dat wat door de Samaritaan tot leven gebracht wordt, op Zijn beest gezet wordt en door Hem gebracht wordt in een tijdelijk onderkomen, is een beeld van de Gemeente, die sindsdien verzorgd wordt door de Heilige Geest. Hij schenkt ons alle dingen die wij nodig hebben. Wij zijn overgegeven aan de zorg van Christus Zelf. Denk in dit verband vooral aan de parallel met de gevangenis, waarbij Jozef aan het hoofd van de gevangenis stond en daar optrad als verzorger voor heel het huis.

De wederkomst van de Heer

Lukas 10 : 35c

35 [...] en zeide tot hem: Draag zorg voor hem: en zo wat gij meer aan hem ten koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik wederkom.

Hier is dus sprake van wat wij noemen "tegenwoordige waarheid". Hier wordt de situatie uitgebeeld waarin wij nu leven. De Samaritaan gaat weg en zal op een later tijdstip terugkomen. Dat is uiteraard een beeld van de wederkomst van Christus. Dat is precies waarop wij wachten. In de tussentijd zitten wij in de herberg. Goedkoper kunnen

wij het niet treffen, want de kosten worden betaald. En wij zijn in alle opzichten verzorgd. Wij zouden blijven in die herberg zoals al die mensen bij Paulus in dat schip. Ze waren bijeen afgezonderd van de wereld, maar goed verzorgd en in leven blijvend. (Zie Handelingen 27 : 21-44) Maar wat gebeurt vaak? Wij zoeken toch weer de aardse dingen, we krijgen de tegenwoordige wereld lief en dalen als het ware af naar Jericho. Wij zijn altijd geneigd, terwijl wij burgers zijn van Jeruzalem, om dan toch weer Jericho op te zoeken. Maar die wereld is de onze niet. Wij horen niet in Jericho, maar in Jeruzalem. Daarom waarschuwt de apostel Paulus ons.

Kolossenzen 3 : 1, 2

- 1 Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods.
- 2 Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

Wij zijn toegevoegd aan een Gemeente van eerstgeborenen en in de hemel hebben wij een plaats. Men wordt gerechtvaardigd buiten de wet om. Men wordt gered van de dood en men ontvangt leven. Men ontvangt eeuwig leven niet via godsdienst, niet via traditie of cultuur, maar van Iemand Die verworpen werd en niet in aanzien is. Men ontvangt dus eeuwig leven van de Samaritaan. Dat is de Here Jezus Die tegen de zijnen zei in klare taal: "Ze hebben mij verworpen en ze zullen ook u verwerpen. Verwondert u daarover niet dat de wereld u haat, ze hebben mij eerst gehaat en zullen ook u haten". (Vergelijk onder andere Lukas 9 : 22, Matthéüs 10 : 22, Johannes 15 : 18, 1 Johannes 3 : 13).

De tijd in de herberg is dus de periode waarin de Heer nog onderweg is naar Jeruzalem in afwachting van de openbaarwording van Zijn Koninkrijk in de toekomst. Het is de tijd van de verborgenheid van Zijn Koninkrijk. Als de Samaritaan terugkomt en deze man, het slachtoffer, uit de herberg komt, houdt de verborgenheid op. Als wij uit de herberg komen is de verborgenheid vervuld. Daarom stopt ook hier de gelijkenis op het moment dat er sprake is van de wederkomst van de Samaritaan.

4. De voortzetting van de discussie na de gelijkenis

De gelijkenis is inmiddels afgelopen en nu komt de uiteindelijke kwestie weer aan de orde. Aanleiding tot de gelijkenis was dus de vraag van de wetgeleerde: "Wie is mijn naaste?" (Vers 29) In het vervolg van de

Zijlijn 15

"Green's Literal Translation" (LITV) is een Bijbelvertaling door Jay P. Green, Sr. en werd voor het eerst gepubliceerd in 1985. De LITV gebruikt een vertaalmethode die erop gericht is zo getrouw mogelijk naar het origineel te vertalen. Het is dus een zeer letterlijke vertaling. De Masoretische Tekst wordt gebruikt als Hebreeuwse basis van het Oude Testament en de Textus Receptus als Griekse basis voor het Nieuwe Testament. De vertaling werd in 1986 opgenomen in de Hebreeuws-Engels-Griekse Interlineaire Bijbeluitgave van Green.

De McReynolds English Interlinear is ook een letterlijke vertaling van het Griekse Nieuwe Testament (Nestle-Aland).

discussie geeft de Here Jezus diezelfde vraag weer terug aan de wetgeleerde. En dan mag de wetgeleerde kiezen.

Lukas 10 : 36, 37a

36 Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?

37 En hij zeide: Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. [...]

We moeten nu goed opletten, want nu wordt het ingewikkeld. Wanneer tegenwoordig gesproken wordt over de naaste en liefde voor de naaste, dan denkt men aan iemand die rijk is zoals wijzelf en aan de naaste, die arm is. Wij zouden nu onze naaste liefhebben door die arme naaste iets te geven. Dat heet "liefdadigheid". Onze naaste is dus volgens de christelijke en humanistische traditie degene die van ons afhankelijk schijnt te zijn. Wij zouden aan onze naasten barmhartigheid bewijzen. Wij zouden op grond van onze liefde voor onze naaste optreden als weldoener. Want dat maakt men ons altijd wijs. Maar waar komt deze interpretatie toch vandaan? We worden dikwijls gedwongen om het Schriftgedeelte hier verkeerd te lezen.

Er wordt niet gevraagd: "Wie was de naaste van de Samaritaan?" Er wordt gevraagd: "Wie was de Naaste van degene die onder de moordenaars gevallen was?" Wie was de Naaste van degene die aan de weg lag? Wie was de Naaste van het slachtoffer? Wie was de Naaste van de man die hulp nodig had? Het antwoord op deze vragen is: Dat is degene die hem hulp gééft, degene, die hulp verleent. Dát is zijn Naaste. Wie van de drie – de priester, de Leviet of de Samaritaan – was dat?

En dan moet de wetgeleerde voor de zoveelste keer zelf zijn eigen vraag beantwoorden. Hij zei: "Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft". Dat slachtoffer heeft dus een Naaste en dat is de barmhartige Samaritaan. Die barmhartige Samaritaan is de Naaste geworden. Hoe dan? Door het slachtoffer te helpen. En als nu het slachtoffer zijn Naaste lief moet hebben, wie heeft hij dan lief? De Samaritaan, die hem geholpen heeft. De vraag is vervolgens niet of wij anderen helpen, maar de vraag is of wij onszelf laten helpen. Dát is de echte vraag.

De Heer zegt hier dat het precies andersom is dan we vanuit de christelijke traditie gewend zijn. Met de uiteenzetting van de Here Jezus in deze gelijkenis voor ogen is onze Naaste niet degene aan wie wij weldaden verrichten, omdat hij van ons afhankelijk is. Nee, onze Naaste is Degene Die ons weldadigheid bewijst, omdat wij van Hém afhankelijk zijn. Als wij dus onze Naaste liefhebben, zouden wij liefhebben Degene Die ons barmhartigheid bewezen heeft. (vers 37) Dát is onze Naaste. Nou, wie heeft aan ons barmhartigheid gedaan? Wie is genadig, barmhartig, goedertieren en liefderijk? Het woord "barmhartigheid" wordt gebruikt in verband met Gods goedheid onder het Nieuwe Verbond.

Efeze 2 : 4, 5

- 4 Maar God, Die rijk is in barmhartigheid door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft,
- 5 Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus; (uit genade zijt gij zalig geworden).

God is dus onze Naaste. Want als iemand ons barmhartigheid bewezen heeft, dan is het God. God en meer specifiek God in de persoon van de Here Jezus Christus. Hij is tot ons gekomen en Hij is onze verlosser. En daarmee is het verhaal rond.

Terug naar Lukas 10 : 36. In 23 van 25 vertalingen staat: "Wie van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn?" Maar er zijn twee uitzonderingen. De ene is Green's Literal Translation en de andere is McReynolds Interlinear. **Zie zijlijn 15** In beide vertalingen staat: "Wie dan van deze drie dunkt u de naaste **geworden** te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?" Men vertaalt het Griekse woord "gínomai" (γίνομαι G1096) wel altijd met "geweest te zijn", maar nauwkeuriger is de vertaling "geworden te zijn". Wanneer men vervolgens nakijkt wat "gínomai" officieel volgens de handboeken betekent, dan vind je vier verschillende verklaringen. Helemaal

bovenaan staat de betekenis "worden". Dus: niet "zijn", maar "worden". Natuurlijk hangen deze twee woorden wel samen, want als men iets gewórdén is, dan ís men het ook. Maar in dit verband zou er echt moeten staan: "Wie van deze drie dunkt u de naaste **geworden** te zijn?" De Heer is onze Naaste geworden. Doordat Hij met innerlijke ontferming bewogen werd en Zich over ons ontfermd heeft. En als wij onze Naaste lief zouden hebben, is de vraag: Wie is dat? Je kunt ook vragen: Wie is het geworden? of: Wie wil het worden?

Bovendien is het interessant om het woord "naaste" (plesíon, G4139 πλησίον) na te kijken. Het kan worden vertaald met "een ander" dan wel "iemand anders" of met "buurman" of "vriend". Eigenaardig is dat het Hebreeuwse woord "rea" (רע, 70-200, H7453) voor "naaste" ook nog drie andere vertalingen kent. De vier vertalingen zijn als volgt:

1. "het kwade", "het boze"
2. "geschreeuw"
3. "gedachten"
4. "naaste"

"Geschreeuw" is in de Bijbel altijd negatief. Geschreeuw is eigenlijk de verbale opstand tegen God. Geschreeuw komt voort uit het hart en uit het hart komt het kwade en het boze voort. Dat wat een mens denkt of redeneert kan worden samengevat met "gedachten". En ook de gedachten komen voort uit het hart. We zien dus dat de betekenis van het Hebreeuwse woord "rea" dikwijls heel negatief is. Verder wordt het woord vaak vertaald met "naaste". De aardigheid daarvan is dat daarmee de betekenis naar voren komt. Want wat het woord echt uitdrukt is "dat wat in het hart is". In verband met "naaste" betekent dat "degene die ín onze harten is" en niet "degene die hier naast ons is". Onze Naaste is Degene Die in onze harten is. Hij heeft Zich daar een plaats verworven. Nu is de betekenis opeens niet meer negatief, maar positief. Hij is het Die in ons hart woont. Niet het kwade, niet onze gedachten, maar de Heer Zelf. Hem zouden wij liefhebben. En bovendien: Wat doet men met het hart? Geloven, liefhebben en denken in het algemeen. In de Schrift heet dat dan "een verstandig hart hebben". (Zie Spreuken 16 : 20-24) Daarna is er nog een andere verklaring voor het woord "naaste". Men zegt dat het afgeleid is van het woord "ra-ah" (רעה, 5-70-200, H7462) wat met "voeden" wordt vertaald. Dan kan het betekenen: de naaste is degene die wij voeden. Maar het kan net zo goed betekenen: de Naaste is Degene Die ons te eten geeft, Die ons hart voedt. Hij is Degene Die brood en wijn voortbrengt. Ook de grondwoorden in de Bijbel drukken precies deze zelfde gedachte uit. ^{Zie zijlijn 16}

Parallele Schriftgedeelten

Terug naar het gesprek tussen de Here Jezus en de wetgeleerde. In Mattheüs 22 komen we in wezen dezelfde discussie tegen. Hier staat dezelfde gebeurtenis beschreven als in Lukas 10, maar dan veel korter. Hier krijgen wij ook een verhaal over een wetgeleerde die bij de Heer kwam.

Mattheüs 22 : 35-40

- 35 En een uit hen, zijnde een wetgeleerde, heeft gevraagd, Hem verzoekende, en zeggende:
- 36 Meester! welk is het grote gebod in de wet?
- 37 En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben den Heere, uw God, met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand.
- 38 Dit is het eerste en het grote gebod.
- 39 En het tweede aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelfen.
- 40 Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.

Wanneer er nu gevraagd wordt naar het grootste gebod, worden er twee genoemd. In vers 38 wordt het eerste, namelijk het grote gebod genoemd. Dat is gewoon het hoogste gebod van alles. Dat gebod zegt dat men God moet liefhebben met heel zijn wezen. Vervolgens zegt de Heer dat het tweede gebod aan het eerste gelijk is. (Vers 39) Het gebod namelijk dat men zijn naaste zou liefhebben als zichzelf.

Er zijn dus twee geboden die aan elkaar gelijk zijn, ex aequo. Als we nou volgens het eerste gebod God moeten liefhebben met gehéél ons hart, hoeveel ruimte is dan nog over om met hetzelfde hart iemand anders lief te hebben? Helemaal niks. Datzelfde geldt uiteraard voor onze ziel en ons verstand. Er is nergens meer enige mogelijkheid om naast God nog iemand anders lief te hebben. Hoe kan dan nou het tweede gebod zeggen dat we ook onze naaste moeten liefhebben als onszelf? Er is maar één mogelijkheid. Dat kan alleen als het eerste gebod: "Gij zult liefhebben den Heere, uw God" hetzelfde gebod is als: "Gij zult uw naaste liefhebben". Dat kan dus alleen als die Naaste niemand anders is dan de Heer, onze God, Zelf. Als zal blijken dat God onze Naaste is, dan kunnen we niet alleen God liefhebben met alles wat in ons is, maar ook onze Naaste. God heeft ons barmhartigheid bewezen. Via en door de Zoon. Door de Here Jezus Christus. Onze Naaste is Christus en Die is God. Daarom zouden we Hem lief moeten hebben met geheel ons hart, geheel onze ziel, geheel ons verstand en geheel onze kracht.

Zijlijn 16

In Hosea 3 : 1 lezen we: "En de HEERE zeide tot mij: Ga wederom henen, bemin een vrouw, die, beminde zijnde van haar **vriend**, nochtans overspel doet; gelijk de HEERE de kinderen Israëls bemint, maar zij zien om naar andere goden, en beminnen de flessen der druiven." Het woord dat vertaald is met "vriend" is hetzelfde woord "rea" en dat blijkt ook de Heer te zijn!

En dat we eeuwig leven ontvangen als we de Here Jezus Christus liefhebben, dat is hopelijk geen nieuws voor ons. De Heer heeft er alles aan gedaan om de zaligheid tot stand te brengen. De zaligmakende liefde van God is verschenen aan alle mensen. (Zie Titus 2 : 11) Het is ontzettend beledigend naar de Heer toe, als de mens die zaligheid niet aanpakt en zegt: "Nee, dank u". De problemen bij de prediking van het Evangelie zijn dan ook daarin gelegen dat de mens God niet wil kennen. Hij leeft in duisternis en als de Heer dan tot hem komt en Zich voorstelt: "Ik ben Jezus die gij vervolgt", dan zegt de mens dikwijls: "Ga alsjeblieft weer weg, ik wil het niet horen, laat me met rust, ik red het zelf wel." Men wil die God niet kennen.

Maar wij zouden God juist wél geloven en aanvaarden. Dat is een daad van liefde van onze kant naar de Heer toe. En de Naaste liefhebben is zo moeilijk niet als we beseffen dat dit in eerste en hoogste instantie de Heer Zelf is. Hem liefhebben zou eigenlijk vanzelfsprekend zijn naarmate wij begrijpen hoe groot Zijn barmhartigheid voor ons was. Iemand die ons goed doet, wekt daardoor onze liefde op. Iemand die ons opzoekt, iemand die aandacht aan ons besteedt, die hebben wij lief. Dat is een heel natuurlijk proces. Hebben wij Christus lief in de praktijk? Geven wij Hem eer in ons leven? Leven wij in gemeenschap met Hem? Christus is Degene Die naast ons is komen staan. Wij merken dat in het Nederlands niet, maar het woord "naaste" heeft te maken met het woord voor de Heilige Geest, de Trooster. Het Griekse woord "parákletos" (παράκλητος, G3875) voor "Trooster" heeft de betekenis van iemand Die naast ons staat. Iemand Die ons nabij gebracht is. Hij is onze Naaste. En die Naaste kunnen wij dienen in geest en waarheid. (Zie Johannes 4 : 23) Hoe moeten we dan onze naaste liefhebben? De wet zegt: "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf". Sinds wanneer is liefde het liefhebben van zichzelf? Over de liefde schrijft Paulus toch:

1 Korinthe 13 : 4, 5

- 4 De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen;
- 5 Zij handelt niet ongeschiktelijk, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;

De liefde zoekt zichzelf niet. Hoe zou je dan je naaste kunnen liefhebben alsof je het zelf bent? Dat is het grootste geheim van het gehele probleem. Maar de oplossing is heel simpel. Paulus geeft ons een antwoord op die vraag wie wij eigenlijk zijn.

Galaten 2 : 20

20 Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, *doch* niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft.

Paulus zegt dus dat hij leeft, maar dat hij daarmee eigenlijk Christus bedoelt. Wanneer wij Christus, onze Heer en Heiland liefhebben, hebben we onszelf lief omdat Hij ons leven is. De Naaste Die boven is, is dus "onzelf". Want ons leven is Christus. Ons "leven is met Christus verborgen in God". (Kolossenzen 3 : 3) Dat is één geheel. Wij zijn leden van Zijn Lichaam. Wij zijn met Hem geïdentificeerd. Wanneer we Hem liefhebben, hebben we in feite onszelf lief. Want Zijn leven is ons leven geworden. En daarom bidt Paulus ervoor dat de gelovige mag ontvangen een Geest van wijsheid en een Geest van verstand om Hem te kennen. Om kennis van Hem te verkrijgen. Om te weten wat de heerlijkheid van Zijn erfenis en welke de grootheid van Zijn kracht zij. (Zie Efeze 1 : 17-19) Het gaat erom Wie Christus is. Dan weten wij wie wij geworden zijn, want wij zijn met Hem verenigd. Dan hebben wij Hem lief als onszelf.

In het Markus-evangelie wordt eveneens melding gemaakt van het gesprek tussen de Here Jezus en de wetgeleerde.

Markus 12 : 28-31

- 28 En een der Schriftgeleerden horende, dat zij te zamen in woorden waren, en wetende, dat Hij hun wel geantwoord had, kwam tot Hem, en vroegde Hem: Welk is het eerste gebod van alle?
- 29 En Jezus antwoordde hem: Het eerste van al de geboden is: Hoor, Israël! De Heere, onze God, is een enig Heere.
- 30 En gij zult den Heere, uw God, liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw verstand, en uit geheel uw kracht. Dit is het eerste gebod.
- 31 En het tweede *aan dit gelijk, is* dit: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod, groter dan deze.

Hier wordt nog een ander citaat genoemd uit Deuteronomium, uit de officiële Joodse geloofsbelijdenis. Het eerste van al de geboden is: "*Hoor, Israël! De Heere, onze God, is een enig Heere*". En: "*Gij zult den Heere, uw God, liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uw ziel, en uit geheel uw verstand, en uit geheel uw kracht*". Ook het

tweede gebod is hier weer gelijk aan het eerste gebod: "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf". Hetzelfde verhaal dus. Er worden twee geboden genoemd, maar het is er maar één. Het gebod: "Gij zult den Heere, uw God, liefhebben" is hetzelfde gebod als "Gij zult uw naaste liefhebben". Die Naaste is dus weer God.

In Romeinen 13 wordt geen vraag gesteld, maar er komt wel commentaar op die kwestie van de naaste.

Romeinen 13 : 9, 10

9 Want dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet doden, gij zult niet stelen, gij zult geen valse getuigenis geven, gij zult niet begeren; en zo er enig ander gebod is, wordt in dit woord als in een hoofdsom begrepen, *namelijk* in dit: Gij zult uw naaste liefhebben gelijk uzelf.

10 De liefde doet den naaste geen kwaad. Zo is dan de liefde de vervulling der wet.

Al die geboden kun je samenvatten in deze ene uitdrukking: "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf". De grondgedachte blijft hier ook: men zou God de Heere liefhebben en men zou de Naaste liefhebben. De Naaste is de Heere. En nu zouden we meteen consequent moeten blijven. Toen we in de wet gelezen hebben over "de naaste", toen zagen we dat daar het woord "naaste" gebruikt wordt voor Israëlieten, voor volksgenoten. De andere Israëlieten zijn de naasten van de ene Israëliet. Maar niettemin staat het toch in het enkelvoud: "uw naaste". Wie van alle naasten binnen dat volk is "de naaste"? Vanuit Joods standpunt bezien is de Here Jezus dé Jood bij uitstek. Hij is de erfgenaam van de troon van Juda. Dus zeker binnen het Joodse kader geldt dat als een Jood zijn naaste moet liefhebben, hij dan liefde heeft voor het stamhoofd. Voor de koning. En dat is de Heer. Zo kom je daar dus ook terecht.

Als een Israëliet nu inderdaad liefde had voor alle leden van zijn volk, dan zou hij liefde gehad hebben voor Jezus van Nazareth, de erfgenaam van de troon van David. Men zou Hem lief moeten hebben. Was dat moeilijk? Nee, dat was niet moeilijk omdat de Heer Zelf liefde is. De Heer is God en God is liefde. Voor wie was het dan moeilijk om Hem lief te hebben? Voor degenen die zelf wel uitmaakten wat er in het Woord van God geschreven stond. Voor degenen die zelf een eigen religie hadden. Voor degenen die dachten dat zij door eigen werken wel behouden zouden kunnen worden. Tegen hen zei de Heer: "Gij addereengebredsels". (o. a. Matthéüs 23 : 33) Zij waren huichelaars

want ze legden in hun hoogmoed anderen een wet op, maar waren zelf veel erger. Maar voor iemand die gewend was om zijn Heer te dienen en zijn Schepper eer te geven, was het niet moeilijk om zijn verlosser lief te hebben.

We zien dus dat ook het woord "naaste" in het Oude Testament wanneer het wordt toegepast op de andere Israëlieten wel degelijk de betekenis in zich heeft van dat het gaat om die ene andere Israëliet, namelijk de Here Jezus. Daarna worden al die andere wetsartikelen ineens ook wat scherper. Wij lezen dus in de wet:

Exodus 20 : 16

16 Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.

Wij weten dat dit precies is wat Israël wel deed. Dat gebeurde al voordat Israël er was. Het gebeurde al in de hof van Eden. Er werd valse getuigenis ingebracht tegen de Heer Die gesproken had. Later was het valse getuigenis tegen Jezus van Nazareth, waardoor Hij gekruisigd werd. "Gij zult niet echtbreken". (Exodus 20 : 14) Israël was getrouwd met de Heer. Volgens het Oude Verbond. Het huwelijksverbond van de wet. De Heer had het volk getrouwd, maar Israël had Gods verbond verbroken. (Jeremia 3) "Gij zult niet begeren wat uws naasten is". (Zie Exodus 20 : 17) Wacht maar tot dat God het je geeft, want Hij geeft al wat wij nodig hebben. "Gij zult niet stelen". (Exodus 20 : 15) Van Wie niet? Van uw Naaste niet uiteraard. Je zult je dus niet de goddelijke dingen eigen maken of van Hem roven. Zie zijlijn 17

5. Het antwoord op de uitgangsvraag

We gaan nu weer terug naar Lukas 10. De wetgeleerde heeft uiteindelijk antwoord op Jezus' wedervraag gegeven. Hij zei dat degene die barmhartigheid gedaan heeft, de naaste van het slachtoffer is. (Zie vers 37a)

Lukas 10 : 37b

37 [...] Zo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen, en doe gij desgelijks.

Desgelijks! Gelijk aan wat? Hier is men de draad kwijt. Want men denkt dat er staat: "Doe net als die Samaritaan". Maar dat is niet de gedachte die hier uiteengezet wordt en een volkomen onlogische lezing. De wetgeleerde zou zich niet met de Samaritaan, maar met het slachtoffer

Zijlijn 17

Voor meer informatie zie Bijbelstudie nr. 27 "[De tien geboden](#)" uit de serie "De gedachte is" van Stichting Vlichthus.

identificeren. Als de Heer zegt: "*Doe gij desgelijks*" is dat niet desgelijks als wat die Samaritaan deed, want dat kunnen wij niet eens. Want wat de Samaritaan deed, was slachtoffers oprapen op de weg van Jeruzalem naar Jericho. En het is uiteraard niet onze taak om dat te gaan doen. Kunnen wij ons leven geven voor een ander? Kunnen wij zondaren verlossen en andere mensen eeuwig leven schenken? Volstrekt niet.

Als de Heer dus zegt: "*Doe gij desgelijks*", slaat dat terug op de uitgangsvraag van de wetgeleerde. Die vroeg immers helemaal aan het begin van dit Schriftgedeelte wat hij moest doen om het eeuwige leven te beërven. Het antwoord in overeenstemming met de wet was God liefhebben, namelijk je Naaste liefhebben. Als je vervolgens "*desgelijks*" doet, dan ga je Degene liefhebben Die aan jón barmhartigheid bewezen heeft. Op die manier beërf je eeuwig leven. Je wordt behouden door liefde voor God en Zijn Woord. We worden concreet opgeroepen om heen te gaan en dat ook te doen.

We hebben gezien dat in Lukas 10 bevestigd wordt wat ook al in de wet geschreven stond. Wanneer we God liefhebben en onze Naaste als onszelf, dan ontvangen we eeuwig leven. Deze gedachte wordt net zo goed op andere plaatsen in de Bijbel bevestigd. Bijvoorbeeld in Johannes.

Johannes 14 : 1

1 Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij.

Er staat niet: "Wie in God gelooft, heeft eeuwig leven". Mensen denken dat merkwaardig genoeg. Maar we lezen over de Here Jezus:

1 Johannes 5 : 10-13

- 10 Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijn Zoon.
- 11 En dit is de getuigenis, *namelijk* dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en ditzelve leven is in Zijn Zoon.
- 12 Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet.
- 13 Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in den Naam des Zoons van God; opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den Naam des Zoons van God.

Het gaat natuurlijk om de Zoon van God. Men moet namelijk niet alleen in God geloven, maar ook in Zijn Zoon, omdat die Zoon uiteraard God is. Beide worden genoemd. En zo is het in de wet ook. Men moet God liefhebben en men moet zijn Naaste liefhebben. Die Naaste is de Zoon van God.

Er is geen bezwaar tegen naastenliefde, maar men zou moeten begrijpen wat het in de eerste plaats is. Dat Christus onze Naaste is, is niet in strijd met de verklaring uit Leviticus 19 : 18 waar we de uitdrukking "kinderen uws volks" tegenkwamen als synoniem voor "naaste". "Kinderen uws volks" wil zeggen "uw volksgenoten". Want wij horen tot hetzelfde volk als waar Christus toe behoort. Dat volk is Zijn volk, het volk waar Hij het Hoofd van is, namelijk de Gemeente. En dus toch: Naastenliefde is kenmerkend voor de ware christen. Maar het is in eerste instantie liefde tot de Heer. Daaruit komt voort dat wij ook liefde ontwikkelen voor onze broeders en zusters. De eerste Johannesbrief gaat daarover.

1 Johannes 4 : 20, 21

20 Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?

21 En dit gebod hebben wij van Hem, *namelijk* dat die God liefheeft, ook zijn broeder liefhebbe.

Afgeleid van onze liefde tot de Heer is dus onze liefde tot onze volksgenoten. Paulus noemt ze "huisgenoten des geloofs". (Galaten 6 : 10) Petrus noemt ze: "Degenen, die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben". (2 Petrus 1 : 1) Met andere woorden: onze broeders en zusters, onze medegelovigen. Voor hen zijn wij in het bijzonder verantwoordelijk. Want onze broeders en zusters zijn leden van het Lichaam van Christus waaraan wij door wedergeboorte en geloof deel gekregen hebben. Daarom zijn wij aan elkaar verbonden en hebben we elkaar lief. Zo kunnen wij gelovigen in de Here Jezus het toch met elkaar vinden, omdat wij verbonden worden door de liefde voor Diezelfde Heer, Die Zich over ons ontfermd heeft.

Broeders en zusters zijn degenen die "binnen" zijn. (Zie 1 Korinthe 5 : 12, 13) Maar is een ongelovige dat ook? Nee, hij is buiten. Natuurlijk kunnen wij medelevend en meevoelend zijn met mensen die de Heer niet kennen. Soms worden we ook daardoor gemotiveerd om ze bij de Heer te brengen en hun het Evangelie te vertellen. Maar we zouden

nooit vergeten dat dat niet punt één moet zijn. Punt één is altijd de liefde voor de Heer. Nog fundamenteler gezien is het zelfs zo dat God de evangelisten niet gegeven heeft aan de wereld, aan de zondaren of aan degenen die het Evangelie nodig hebben. Nee, God heeft evangelisten aan de Gemeente gegeven.

Efeze 4 : 11-13

- 11 En Dezelfde heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars;
- 12 Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning des lichaams van Christus;
- 13 Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus;

Het is tot opbouw van de Gemeente, het Lichaam van Christus tot een volwassen en volkomen man. Met andere woorden: het is primair liefde tot de Heer en liefde voor Zijn Woord. Het is een leven dat op Hém gericht is. Er wordt dus helemaal niet gesproken over het nadoen van een bepaald voorbeeld. Integendeel. Wij zouden slechts onze Naaste liefhebben. Anders niets. Onze aandacht wordt niet afgeleid van de persoon van God en geleid naar de wereld om ons heen. Integendeel. De Bijbelse boodschap is namelijk dat onze aandacht afgeleid behoort te worden van de wereld om ons heen en gericht te worden op Christus. **Zie zijlijn 18** Op de Samaritaan.

Het is onze primaire verantwoordelijkheid om Christus te dienen. En dan zal blijken dat Hij ons gebruikt in Zijn dienst. Dan hoeven wij elkaar niet te zeggen wat we moeten doen en laten. Dat doet de Heer dan wel. Het gaat erom of wij onze verantwoordelijkheid kennen en onze Naaste liefhebben. Daar is toch niets moeilijks aan? Hij gaf Zijn leven op voor ons en geeft ons daardoor Zijn leven. Hij zet ons op Zijn eigen beest. Hij geeft ons olie en wijn. Hij brengt ons in de herberg, voorziet in ons onderhoud en heeft beloofd om terug te komen om ons te halen zodat wij voor altijd bij Hem zouden zijn. Zo wachten we in de herberg met z'n allen op de inmiddels aanstaande wederkomst van de Samaritaan. Laten we Hem liefhebben en op die wijze de wet vervullen.

Want de vraag was: Wat moet ik doen om eeuwig leven te hebben? En het antwoord is nog korter nu: Christus liefhebben. Dat is alles.

Amen

Zijlijn 18

Wij moeten lessen leren uit uitspraken als: "Laat de doden hun doden begraven" en: "Werp geen paarden voor de zwijnen". De Heer trekt ons namelijk uit de duisternis en uit de tegenwoordige boze eeuw. Als we denken dat wij als christenen sociale zorg moeten gaan leveren, dan lopen wij de grootste kans dat dat nog het enige is wat wij doen. Daarna zijn we vaak niet meer gericht op de Heer, maar op de mensen die onze hulp nodig hebben.